

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserti: do 9 peti vrst 4 1 D, od 10—15 peti vrst 4 1 D 50 p, večji inserti peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe besedi 75 n. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritrjeno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje

Dopisne sprejeme le poštovane in zadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji navadna dni 75 par, nedelje 1 D

v inozemstvu navadna dni 1 D, nedelje 1-25 D

Poštnina plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:

celoletno naprej plačan D 120—	celoletno D 216—
polletno 60—	polletno 108—
3 mesečno 30—	3 mesečno 54—
1 10—	1 18—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Državna tvorba, narodnost in jezik.

Dokler so narodi na najnižji stopnji kulture, v nomadskem stanju, brez vsake državne uredbe, se ne prestano cepijo v plemena. Vsako plemo života samo zase, ločeno od drugih po naravnih mejah, po gorah, rekah, pustinjah. Ako mu vsled porasta ljudi ne zadostuje več zavzeta pokrajina za preživljanje, si poišče mlajši rod druga bivališča, kjer v borbah uniči ali prežene prejšnje prebivalce. Ker ta rod ne ostane v zvezah s svojim prejšnjim plemenom se začne kmalu razlikovati od njega po običajih in po jeziku. Tako nastajajo nova plemena. Med plemeni ni nikakega občevarjanja; zato se vedno bolj oddaljujejo v običajih in v jeziku.

Čim pa se pojavijo početki kulture in s kulturo početki državne uredbe, to cepljenje preneha. Začenja se proces v obratni smeri. Najčvrstejšje plemo s krepko državo uredbo začne družiti sosedna plemena, običajno s silo, v eno edinstveno državno tvorbo z enim edinstvenim jezikom (n. pr. rimska država). Tako država tvorba se neprestano širi. Narodi poceljeni v plemena brez skupne zavesti, ki ji prihajajo na pot v njenem zmagovalnem pohodu, izginejo brez sledu. Ta proces opazujemo tudi v novejši dobi v Ameriki in Avstraliji, kjer so ostali samo še neznatni drobci prvotnih prebivalcev, še vedno poceljenih v več plemen, vsako s svojim jezikom brez kulture obsojeni so na smrt, ker se niso znali pravočasno združiti v močne celote. — Ako pa se, pod vplivom sosednih kultur, združi več plemen v en narod, more postati tak narod v svoji prekipeljavosti naravnih sili pogubonosni sosednim civilizovanim, toda moralno propadajočim državam. Tako so razni germanski narodi za časa preseljevanja narodov preplavili in pomandrali vse dežele močnega zadnega rimskega cesarstva: apeninski in pirenejski polotoki, Galijo in celo severno Afriko. Toda njih politične tvorbe niso imele trajnosti, ker so bili na nižji stopnji kulture nego premaganci; njih nepismeni jezik se ni mogel uveljaviti, z jezikom pa je izgnila tudi njih narodnost iz zgodovine. Za njih pa so nastale nove politične tvorbe, iz katerih so se izobrazile moderne države najmočnejših evron-

skih kulturnih narodov: Francozov, Italijanov, Špancev in Portugalcev. Dasi je tvorila njihovega jeziku stara latinščina skupno podlago, ipak je nastalo toliko narodnosti s svojimi posebnimi jeziki, kolikor je bilo večjih državnih tvorb. — Ostala nemška plemena so se pod vplivom latinske kulture in krščanstva združila v skupen moččen nemški narod, ki je osnoval nailejšjo državo srednjega veka, s katero se je zvezal tudi poglavar rimskega krščanstva. Tej državi s tako uplívno zvezo so morala podleči posamezna sosedna slovanska plemena, ki si niso znala osnovali večjih državnih tvorb. Tudi pri Germanih vidimo, da je nastalo toliko germanskih narodnosti, vsaka s svojim posebnim jezikom, kolikor samostojnih držav so si osnovali. Državna pripadnost, narodnost in jezik so v tesni kavalni zvezi. Klasičen primer, kako nastane posebna narodnost z lastnim jezikom samo z bog historičnega dogodka, so Portugalci. Ko so kastilski vladarji v 12. stoletju očistili pirenejski polotok od mohamedanskih Mavrov, so podeljvali osvobodene pokrajine zaslužnim vojskovodijam, ki je dobil tak fevd v zapadnem delu okoli mesta Porto, se je posrečilo doseči popolno neodvisnost od kastilskih vladarjev. Tako je nastala samostojna portugalska država in portugalska narodnost z lastnim portugalskim jezikom, ki je bil prvotno samo narečje španskega jezika in se še sedaj od njega bistveno ne razlikuje. Zgodovina nam nudi več primerov, na katerih vidimo, da skupna politična pripadnost stavlja različna plemena v skupno narodnost z edinstvenim jezikom, različna politična pripadnost pa lahko stvari iz plemen istega naroda različne narodnosti z različnimi jeziki. Nazivanja za narodnost in jezik so nastala na različne načine. Tako izhaja ime Angležev od germanskega naroda Anglov, Francozov od germanskih Frankov, Rusov od varjaškega vojvode Rurika, Bolgarov od mongolskega naroda Bolgarov, Italijani, Španci in Grki se zvezo po zemljepisnem imenu dežele, itd.

Moderni jeziki obsegajo več narečij in podnarečij. Podlaga književ-

nemu jeziku je bilo navadno prvo narečje, v katerem so bila pisana književna dela. V svojem razvijanju je sprejemal književni jezik besede zaklade iz vseh svojih narečij. Narečja jezikov velikih modernih narodov se znatno razlikujejo med sabo, kar pa ne povzroča posebnih težkoč v medsebojnem razumevanju, in sicer tem manj, na čim večji stopnji kulture je narod. Ako primerjamo razliko med književno slovenščino in književno srbohrvaščino z razliko med raznimi narečji n. pr. italijanske, se uverimo, da sta si slovenščina in srboščina mnogo bližji nego n. pr. sicilijanska in toskanščina. Sicilijanska je bila nekdanj samostojen književni jezik s cvetočo literaturo. Ali živa želja med zavednimi sloji vseh številnih, med sabo dokaj različnih plemen Italije po močni in samostojni skupni državi — dasi je vsako plemo imelo za sabo bližječo zgodovino — in spoznanje neprecenljive koristi, ki bi jo imel celokupni narod od popolne združitve, je sčasoma izvršilo ogromno delo popolnega združenja vseh Italijanov v enem, edinstvenem književnem jeziku. Vse književno bogastvo posameznih italijanskih narečij je postalo skupna last vsega naroda; po italijanskih univerzah se prav tako predava o sicilijanskem pesniku Melillu kakor o Petrarci. Pri tem pa v svetovnih jezikih nikakor ni popolnoma opuščeno kulturno delovanje v raznih narečjih; poučna dela za pripravo ljudstvo in leposlovna dela, osobito lirčne pesnitve, niso redki pojavi v francoščini, španščini, nemščini in italijanski. V italijanski se osobito mnogo goji dramatik v narečju (vernacolo); slavni Goldoni je spisal svoje veselice in burke v venecijanski. Posamezna narečja se vedno bolj zblizujejo; izrazi za skupne potrebe (vojska, oblast, sola, prometne naprave) so skupni. Med prosvetljenimi kulturnimi narodi ne pride nikdar in nikomur na misel, da bi začel gojiti narečje kakega plemena zopet kot njegov izključni književni jezik; vsak tak poizkus bi bil zadušen v kali. Preživo se zavedajo prosvetljeni narodi, da bi vsak tak senarizem povzročil tudi politično odcepljenje, torej oslabljenje celokupnega naroda in onemoglost in hiranje plemena. Kaj takega je mogoče samo med manj prosvetljenimi narodi, n. pr. odcepljenimi takozvanih

Ukrajincev od Rusov. Ta razkol je zakrivila nekoliko nerodna carska uprava, pospeševala ga je bivša Avstrija med svojimi Malorusi, a v prvi vrsti velikomemško. Slovanom vsepovsod sovražno delovanje. V Nemčiji sta delovali pred vojno dve večji taki društvi: »Die freie Ukraine« in »Vereinigung zur Befreiung der Ukraine«. V Chlumeckega »Osterreichische Rundschau« (menda iz leta 1913) sem opazil razpis nagrade 3000 K za razpravo, ki bi najbolje pokazala smernice, po katerih bi se poskušilo in provedlo odcepljenje Ukrajine od Rusije. Tako nam je razumljivo, da še sedaj strašijo po Malorusih razni Vililmi. Dejansko vodstvo nesrečne Ukrajine je še vedno na Dunaju in v Berlinu. Tudi za nesrečne Bolgare so imeli v Nemčiji »Gesellschaft der Bulgarenfreunde«. Vse to mislečemu človeku polasnjuje marsikatera pojave v svetovni vojni.

Kako in kam pa mi Slovenci? Že pred mnogimi leti sem čital v »Slov. Narodu« razpravo, v kateri je bilo prepričevalno dokazovano, da bi bili imeli Slovenci s Srbi in Hrvti skupen književni jezik, ako bi bili z njimi politično združeni. Ali nemila usoda zgodovine nas je bila zgodaj razdelila na razne pokrajine pod razne tuje oblasti. »Ne združenja, ločitve zdaj so časi« (Prešern). Slovenci in kmalu za njimi tudi Hrvti so prišli pod nemško odnosno madžarsko nadoblast. Srbi pod turški jarem. Srbi so nadli pod jarem kulturno na nižji stopnji stoječega, versko različnega tlačitela, z nasilno upravo, pod katero ni bilo nikdar varno imetje in življenje posamnika. Ta jarem so težko občutili vsi sloji srbskega naroda brez izjeme; zato se je tudi ves narod udeleževal borbe proti njemu; način borbe je bil, primerno razmeram, epično junaški. V tej borbi je bodrila narod krščanska vera in tradicija slavne srbske prošlosti. Slovenci so prišli pod oblast kulturno višje stoječega gospodarja iste vere, z urejeno upravo. Za to niso široke mase naroda tako občutile izgube narodne samostojnosti ter so bile radi tega zelo izpostavljene mirnemu potujočevanju. — V 48 letu prošlega stoletja je nastalo živahno narodnostno gibanje med vsemi avstrijskimi narodi. Slovanskim prvobornim je bilo njihova zadača jasna: zdra-

miti narod k narodni zavesti, povzdigniti ga kulturno ter tako usposobiti ga za borbo za nar, osamosvojitve. To delo se je moglo vršiti samo na podlagi narodnega jezika, čejar pismena pravila je bilo treba stoprav ustanoviti. Ker so bili Slovenci politično ločeni od vseh drugih južnih Slovanov in ker so bile vse šole nemške, je jasno, da so morali naši prvi prosvetni delavci gojiti samo slovensko narečje, prvič, da jih je narod lažje razumel, in drugič, ker sami, izšolani izključno na nemških šolah, niso znali drugače pisati; na tudi avstrijska vlada, po geslu divide et impera ne bi jim bila dovolila drugače pisati. Očitek od strani naših bratov Hrvatov, zakaj niso Slovenci od vsega početka začeli pisati v štokavščini, je krivičen, ker ne upošteva tedanjih razmer. Ali tudi očitek od strani Slovencev, zakaj se niso Hrvti pri svojem književnem jeziku prav nič ozirali na slovensko narečje, je krivičen, iz istega vzroka; lahko bi Hrvti rekli: Slovenci ste morali začeti pisati v štokavščini, pa bi bili uveljavili tudi svoje narečje v našem književnem jeziku. Ni mogel vsak iti v tuino kakor Stanko Vraz; treba je bilo ostati med narodom in delovati zanj. In čudeže so ustvarjali naši narodni buditelji. Koliko truda, koliko požrtvovalnosti! Treba je bilo samoodnekanja in neumornega potrpežljivega dela: bune à la Kva-ternik bi bile blaznosti, naš narod je trezen. Borba naša je bila z bog drugačnih razmer povsem drugačna nego borba Srbov; bila je brez epičnega sijaja; toda jako bi grešil, kdor bi pravično ne ocenil tihga junaštva naših prvobornih buditeljev. Različni način vekovne borbe so zrcali v različnosti slovenskega in srbskega temperamenta, v naglasu jezika in v književnosti. Nazylic te različnosti je dejstvo presenetljivo, da se Slovenec in Srbinec po 1500letni ločitvi v jezikovnem pogledu še tako dobro razumeta. Ako abstrahiramo od nekoliko pomembnega sloga v slovenščini in turških besedi v srboščini, mora vsak nepristranski razsodnik priznati, da je to v bistvu eden in isti jezik. To dokazuje, da so bili južni Slovani v dobi, ko so se selili s Karpatom na jugozapad in jug, že na gotovi stopnji kulture z razvitim jezikom.

Ljubezen in zakon.

Prijateljica! Tvoje pismo me je... ne, ne, pravzaprav me ni čisto nič presenetilo. Vsak dogodek je logična posledica premis, in tako je tudi Tvoje pismo moralo priti. Da mi javljaš bridkosti, me kajpada boli... zelo boli. In iskreno sočustvujem s Tabo.

Kaj naj storiš? Odkritostnega sveta želiš in apeliraš na najino staro, prastaro prijateljstvo. »Bodi magari brutalen, toda pošten — kakor pred desetimi leti!«

Zadela si na struno v mojem srcu, ki se je na sme dotekniti nihče. Niti Ti, predraga, Preveč me zaboli, kadar zadoni. Prisegam: resnično boli... še vedno boli... A Ti si udarila po njej nalašč! Razumem: Tvoja revanša!

Ali vidiš: če bi jaz pred desetimi leti ne bil rajši »brutalen«, a pošten, nego mehoben, a nepošten, bi bila Ti pisala brčias isto pismo današnjemu svojemu soprogu kot prijatelju o meni, današnjem svojem prijatelju, kot o možu!

In zopet sem brutalno pošten, ko Ti prijavam, da sem vendarle srečen, srečnejši v svoji današnji ulozi, nego bi bil, če bi izrazil zdajle moje uloge Tvoji soprog! Razumeš? To je moja revanša!

Ali ne! Saj sva si že pred desetimi leti povedala vse in prav nič nimava vroka izpreminjati svojih nazorov. Takrat sem Ti rekel: »Ljubim Te. Toda tri leta rajske blaženosti naj zasujem s trideset, štiridesetletno eu-

nostjo? Dala sva si vse najlepše, najslajše. Samo ponavljati se še moreva. A ponavljanje postaja vedno pustejše, dolgočasnejše, zoprnejše...«

Zakaj previsoko mi stoji ljubezen, da bi jo pustil nasti na stopnjo robote. Ali da bi gledal, kako se moja ljubezen muči, ker poginja, lovi sopo, se krči, a ne more izdihniti. Zato se držim Goethevega »Svaki Kronosac: Z ženita hipoma v nič! Le ne tistega ostudnega krepavanja ljubezni!

Ti pa si hotela postati žena. Lep je Ivan, bogat in ljubljen. Te je. Tako sva se ločila, stoječa na zenitu. In vzela si današnjega svojega moža. Prisegla pa sva si večno odkritosrečno prijateljstvo. Do stavila si še — zdaj Ti lahko povem: meni je bilo to prav mučno in neprijetno! — da ostani to najino najiskrenejše prijateljstvo tudi »idealno čisto«... Nepotrebno je bilo to omenjati, zakaj biti delničar ljubezenske zadruge magari neomejene zaveze, ni bilo in ne bo nikoli moj okus. — Pritrdil sem Ti torej in — ostal mož-beseda. Celo poročna priča sem Vama bil... se vozil s Tabo — moj Boz, kako krasna si bila v beli svili z dolgim najčolonom! — do cerkve k poroki... Brutalno, a pošteno, predraga.

In potem sem prihajal k Vama le ob obiteljskih praznikih čestitat ter se veselil Vajine sreče. Nihče na svetu ni mogel slutiti, da sva si bila kdaj več nego dobra znanca in nihče na svetu ni mogel pričakovati, da bi bila kdaj možna dionanca med Vama. Dobila sta dvojce krasnih otrok kakor izrezanih iz

Murillovo »Madonne«... Živela v blagostanju... absolutni harmoniji. In verjemi, milica, najzloblje sem se jaz veselil Vajine sreče! A jaz sem se tudi ves čas najhujše bal, da bi se kdaj mogla skaliti ta Vajina sreča! Imel sem Te pač preveč rad in spominl na nekdanj... dosti, dosti!

Toda osorej na Ivanov god sem vztrepetal. Takrat se mi je prvič etnilo srce v temni slutnji, da bi se utegnila zrušiti celo Vajina harmonija. In več, zakaj? Prišla si mi odpret stanovanjske dvuri: na nogah si imela razhojene copate... sfrizirana nisi bila... a oblečena v nezlikan komotil, na katerem je manikal gorel gumb!

Ne smej se, prijateljica! Zakaj dva meseca nato sem prišel... prosim, korektno! v žaketu z diplomatsko kravatno in sivimi rokavicami, s cilindrom in v modnih hlačah z najzrezitejšo gubo... čestitat za god Tvojemu Ivanu. In zopet si me s svojo toaletno razočarala. — A prijatelj Ivan je prišel iz svoje sobe (ki še ni bila pospravljena, dasi je odbilo že pol 12.) neobrit, brez ovratnika, brez kravate, s hlačami, ki so imeli cele klobuke na kolienih, a v suknji, ki je bila ob zapetih že sfranzana in je imela na komolcih odvidno — luknje!

In Ti in on sta bila do mene silno prijazna, prično ljubezniva — a drug drugega kakor da nista videla... Potrt sem se vračal domov. In od tistihmal sem pričakoval... sem se bal v zavesti neizpolnenosti — tegale Tvojega pisma. Vedel sem, da mora priti...

Samo bal sem se, da ne boš imela poguma, dasi že napisanega, poslati ga...

V svoji nesreči sem vendarle nepopisno srečen, da si ostala žena-beseda. Spominl si se najine prisage, da se v trenutkih bodoče najhujše bridkosti za tebeva po svēt, po tolažbo najprej drug k drugemu. Hvala Ti, zlatica! Poljubim Ti kakor nekdanj vsak gleženj Tvojih prstkov posebej.

Po mojem mnenju je zakon ječa. Prostovoljna ječa. Vse življenje tiče v njej. Zato jaz nisem maral vanjo. Niti s Teboj, najljubša med ženami! A ker je ječa, jo je treba držati v nervozni akuratesi! Niti praška, niti sledu kakšne pajčevine, niti duha po kakšnem neblagem vonju! Večno moraš imeti čut: ta ječa je najdivnejši salon! In zakonske verige morajo zveneti, ko jih vlačiš za seboj, najlenše simfonije najrazkošnejših harmonij!

Monotonija — enoličnost — je smrt vsaki ljubezni, a neznošno gorje vsakega zakona. Ženiti in močiti bi se zatorej smeli le ljudje močnega značaja in najbujnejše domisljivosti. Le taki, ki umeto izmisljiti vsak dan novih senzacij, ki znajo biti vsak dan drugačni, novi, neznanici; le taki, ki imajo naturo Proteja, da se vedno zanimivi, zagoretni, vznodbudni; le taki, ki so podobni orkestru najrazličnejših instrumentov, katerih vsak svira na svoj način prekrasno! Gorje jim, ki so podobni kosu, žvižgačemu večno isto melodijo! Gorje jim, ki so podobni eni cvečki večno isto boje in istega vonja! A blagor onim, ki imajo razkošno fantazijo srca, ki jih

usposablja za najrazličnejše izraze mi-mike, gest, izrekov, pogledov itd., itd. Blagor jim, ki imajo čim večjo klaviruro čustev in čim močnejše število registrir, ki jih uporabljajo v največjih varijacijah in permutacijah v svojem zakonstvu! — Le ti so lahko trajno srečni; le tam je vsak dan nov praznik ljubezni in žena jim ni nikdar le »soproga« (ostudna beseda!), nego večno nova, mlada, pikantna ljubica. Vsak dan jo znova ugledajo, se zaljubljuje vanjo ter jo znova osvaja. In zakon jim je nepretrgana variga božansko blaženih dni po prvi, poročni noči.

Jasno je, da govorim le o zakonu najintelektnejših, duševno in umstveno najbolj razvitih in najbolj kritičnih slojev. Saj tudi poznam samo te. Zakoni kmetov, delavcev, inteligentnih proletarcev za estetia niso zanimivi...

Poznaš me, da sem krut pesimist in da mi je pri ženskah vedno premalo srčne fantazije. Zato, mislim, je na svetu tako malo zares popolnoma srečnih zakonov. In zato sem hotel ostati sam. Čemu bi onesrečil žensko, ki ji želim vso srečo?

Ker pa je to dejstvo nepobitno, bi se morale naše vrste ženske, zakonske ali samo ljubeče, tem bolj potruditi, da svoj srčni nedostatek zakrijejo vsaj s svojo zunanostjo in s čim večjo poezijo v svoji okolici.

O, ko bi ženske vsaj slutile, kaj vso ubija in uničuje ljubezensko razpoloženo! Mene iztrezni ne le razhojena copata, odtrgan gumb, razmršena glava, črn noht, nečist vrat, nego celo trivija-

Ime »slovenski« je imelo prvotno širji pomen; za jezik v ožjem pomenu se je rabilo skoro med vsemi Slovenci ime »kranjski«. Po največji kompaktnosti slovenski pokrajini. Nasprotno je bilo z imenom »hrvatski«. Po Istri in Dalmaciji se je zval jezik prvotno »slovinski«. Ko sem nekdanj kot mlad uradnik v nekem kraju blizu Pule naiduševal kmete za hrvatski jezik in njegova prava, so me nekam mrzlo posluzali; končno pa mi reče postaren kmet: gospodine, mi nismo Hrvati, mi smo Slovinci. Slično je bilo po Dalmaciji. Glede Bosne in Hercegovine mi je pripovedoval prijatelj, ki se je bil udeležil okupacije, sledeče: pravoslavni so zavedni ter se zvezoje Srbe, mohamedanci so Muslimani in ne Turki, beseda Turčin vella za psovko, a katoličani zvezoje sami sebe — Romane! Hrvatsko ime se je razširilo šele sčasoma, s prosvetno in politično agitacijo, na vse Srbohrvate rimskokatoliške vere, ter ima bolj politično nego plemensko značenje. Govoriti o dveh plemenih Srbov in Hrvatov, je v bistvu pogrešno. Plemen je več! To sta pravzaprav dve različni politični (po novem imperijalistični) struji, in sicer — na verski podlagi, kajti razni Vučkoviči, Vučetići, Krivošići itd. so ali Srbi ali Hrvati, kakoršne so že vere, v istem kraju je en sosed Hrvat, drugi Srb, govorita pa oba v enem in istem jeziku od pamtveka, sta iste krvi, morda celo v sorodstvu. Kako je tu mogoče govoriti o dveh plemenih?

Položaj Hrvatov in Srbov pod madžarsko nadoblastjo je bil vsled političnih in zemljepisnih prilik ugodnejši nego položaj Slovencev pod nemškimi gospodstvom, in Srbov pod turškimi jarmom. V obče narod v Hrvatski, Slavoniji, Bosni in Hercegovini in Dalmaciji ni bil tako izpostavljen potujčenju kakor Slovenci, ker ni bil, zbog zemljepisne lege, še na potu tuji ekspanziji; toda materialno je bil izmogočan in duševno zanemaran. Hrvatska s Slavonijo si je znala ohraniti v večini državnopravnih borbah nekoliko avtonomije, ki jo je štela vsaj v jezikovnem obziru. V Zagrebu je vplivala ona blagoslovljena doba hirskega pokreta, polna idealnega navdušenja in plemenitega snovanja. Marsikaj se imajo Hrvati zahvaliti tej dobi; skupni književni jezik in bujni razvoj hrvatske književnosti je izšel iz nje. Da bi se je tudi potomci večkrat spominjali ter se ogrevali na plemenitem idealizmu takratnih mož!

Sedaj, po 1500 letih, smo ujedinjeni v lastni skupni svobodni državi. Imamo pa tri imena in dva književna jezika. Osvedočen sem, da ne bo nobeden pameten — poudarjam pameten — Hrvat ali Srb zahteval od nas, da bi kar kratkoma opustili svojo književno slovenščino. Toda naše izrazoslovje se bo razvijalo skladno s srbohrvaščino; naši pisatelji, osobito učenjaki, se bodo raje posluževali izrazov, ki se že rabijo v srbohrvaščini, nego da bi jih stoprav kovali po tuščini. Uradi, šole, vojska in živahno medsebojno obhajanje bodo pospeševali jezikovno bližanje. Izraze, ki se skoro enako glase, brez vsake ovire lahko upotrebljamo. Pa tudi Srbi in Hrvati bodo sčasoma počeli opuščati mnoge turške besede za predmete, za katere imamo mi pristnoslovenska imena. Modrejše je ta naravni razvoj pospeševati, nego uprati se mu. Seveda, ako že gođrnjamo, če se v šoli šteje dvajsetpet mesto — po nemškem petindvajset, potem smo pač obžalovanja vredni narod — Mica Gođrnjalka. Ta Mica Gođrnjalka je bila še pred kratkim krotka in pokorna Mica Zdihovalka pod tujo pgo. Ne zahteva se, da bi bil cel narod sposoben take velike ge-

len doviti, da, celo — gramatikalna hi-ba n. pr. »pri nas« (namesto pri nas); »bolana« (mesto bolna!).

Vam, ženskam, se zdi morda to malenkostno, smešno; toda estetsko občutljivemu in kulturnemu moškemu prizadenejo prav take navidez malenkostne smešnosti sunek, ki ga ne premagajo. Dosti poznam zakonskih mož, ki imajo prav iz teh vzrokov od prvega dne svojega zakonskega življenja ločeno spalnico. To so estetski zakonskega življenja. Razumem jih in spoštujem. Beže pred zakonsko banalnostjo, skrivajo se pred zakonskimi trivialnostmi. Zakaj celo najbolj rahločutna žena je včasih čudovito brezobzirna ali kruta neprevi-dna ... Vse to pa velja — morda še v večji meri! — za zakonske može.

Ali sem ti odgovoril dovolj jasno, kaj imaš stori? — Upam, da si me razumela. Premisli!

Marsičeva mora biti manje, a marsičeva več ... In potem se spomni, da imata štiri sobe, da zasluži Tvoj Ivan vsega dovolj; kupiš mu torej lahko elegantno pidžamo, sobi pa pikantno suk-

ste, kakor ono naše divno mesto ob Kokri, kjer spi večno spanje naš mlit pesnik. Ali od intelligence moramo že zahtevati malo širjega obzorja; treba je imeti pred očmi bodočnost in srečo svojega naroda. Saj nismo na stopnji kakih Albancev, kjer hoče imeti vsako plemo popolno neodvisnost. Kdor govori o Slovanstvu in Vseslovanstvu, nasprotuje pa naravnemu stapljanju najbližjih slovenskih plemen, ta je neresen, prazen frazer. Med samimi Bolgari, ki so samostojni slovenski narod s historično preteklostjo, so se že oglašali dalekovidni rodoljubi s predlogom, da naj bi tudi Bolgari sprejeli srbsčino za svoj književni jezik. Ne moremo vedeti, kako se bo razvijala zgodovina v bodočnosti; mogoče da se tekom stoletij uresniči sanje o enem in edinem Slovanstvu s skupnim književnim jezikom. Interes človeštva zahtevajo čim tesnejše skupno sodelovanje vseh narodov ter skušajo odstraniti vse ovire medsebojnega obhajanja. Te potrebe so rodile celo željo po enem skupnem jeziku (volapük, esperanto). Čim večji je narod, tem večje kulturne vrednote more ustvarjati, tem večja je njegova sila in veljavnost v zboru narodov. Narodnostni drobci na tu nimajo besede, njih usoda je hiranje, pogin.

Ne ločitve, z družitve zdaj so časi!

Pismo iz Prage.

25. maja.

V notranji politični situaciji ni znamenj po dolgem odmoru v parlamentu nikakega napredka ali razjasnila, katero bi kazalo trajno formacijo. Nasprotno moramo konstatirati otrplost in onemoglost. Vzroki za to so številni, tako domači kakor zunanji, njihovo središče pa je socijalno-demokratska stranka. Odkar je nastala komunistična stranka, se nahaja socijalno-demokratska stranka v stalnem nemirju, vsled katerega ne more biti zanesljiv član češke koalicijske večine. Odtod nastajajo težkoče in krize. Poprej sta bili to ali ljudska ali češka socijalistična stranka, katerih vrtoglavo je ovirala konsolidacijo v češkem taboru, sedaj so to socijalni demokratje. Njihova pozicija je zelo težavna, kakor vsake vladne stranke napram opoziciji, radikalni stranki. V sedanjem trenutku vplivata na češke socijalne demokratje dva pritiska, in sicer ruski in britanski. Ne smemo prezreti tega, da so bili tukajšnji komunisti ojačeni z dejstvom udeležbe boljševiške vlade na genovski konferenci in da so bili ojačeni tudi z nemško-rusko pogodbo. Na drugi strani so imeli komunisti doslej vodstvo kovinarske stavke v svojih rokah in obe drugi socijalistični stranki, češka socijalistična in socijalno-demokratska, sta se jej morali podvreči, čeprav ne-hota. Šele v poslednjih dneh, ko so komunisti hoteli jednodnevno generalno stavko izpremeniti v permanentno, so se povzpeli do neke samostojnosti. To povzroča težkoče v vladi, v vladni večini, ker je težko najti rezultantno raznih smeri, tokov in interesov. Ako ne pride kmalu do sporazuma o pogojih za zaključitev stavke, naraste velika narnost za sestavo vladne večine. Treba naglasiti, da se je njena vzdržnost v poslednji dobi bistveno zmanjšala in da bi mnogo novih preizkušenj ne prenela več.

Genovska konferenca se presoja tu zelo pesimistično. Izreka se obžalovanje, da ni prinela pričakovanih gospodarskih rezultatov in še bolj obžaluje vsakdo, da je prinesla politično škodo in izgubo, katere se javlja v oddaljenju med Anglijo in Francijo in katere je vidna tudi v naslanjanju Italije na Anglijo, še bolj pa na Nemčijo. Tako je Nemčija z vse konferenco odnesla najboljše. Njena zveza z Rusijo je pozitivna istina, katere se reprezentira v Evropi z milijoni ljudi s skupnimi interesi. Ka-že se, da nastopijo posledice genovske zmešnjave v najbližji dobi v novi sestavi vevlasti. Zunanja politika českoslovaške republike mora naravno skrbeti za svoj lastni prosep. Zato je vedoma rezervirana, nepristranska, pričakujoča. Razume se, da vzdržuje neomajno prijateljstvo tako do Francije, kakor do Anglije in Italije. Kar se tiče

nena čevljevke z visokimi petami; vsta-jaš lahko pol ure prej, da se sfriziraš, najameš event. še eno služkinjo in pa poiščeš boljše, — duhovitejšo šiviljo! Tebi je vse to kapital, ki se ti tisoče-ro obrestuje. Uboge one žene, ki tega ne morejo! Zate je kultura telea, ob-leke in stanovanja dolžnost. Toda, opro-sti, zdi se mi, da si začela nekam skopariti. Sreča pa ni nikdar dovolj plača-na.

In kočno: ali se zanimaš za ono, kar zanima Ivana? Ali ga umeš posluša-ti pozorno; ali se potrudiš čitati kar on čita, ljubiti kar on ljubi, mrziti kar on mrzi?

Izprašaj svojo vest! In po vesti ravnaj! Marsikatera ženska tega ne zna; a Ti bi znala, če hočeš. In potem bo tudi Ivan — moral!

Ali sem bil sopes brutalen, a po-šten? — Želim Ti vso, vso srečo. A tu-di njemu zaradi Tebe!

Prijateljski Ti poljublja ročico z velpoštopovanjem vdani prijatelj

Rusijo, se pokaže potreba odločitve v najbližji dobi, ali je mogoče na gospo-darske stike in priznati sovjetski sistem in režim?

Potrebno je, da se življenje sedanje vlade podaljša vsaj do jeseni. Ako bi bilo to nemogoče in bi dr. Beneš odšel s ministrski, predsedstva ter ostal samo zunanji minister, bi nastale izpremen-be v kabinetu tako v njegovem načel-stvu, kakor v njegovih dlanih. Do tega bi najbrže prišlo po sedanjem saseda-nju in pred odhodom g. prezidenta na jug, kamor pa mogoče veld politične nejasnosti sploh ne odputaja. Konferen-ca v Haagu bo zahtevala sopes navzoč-nost dr. Beneša in že samo to lahko pov-zroči imenovanje njegovega nasledni-ka v predsedstvu vlade.

J. K. S.

Politične vesti.

— Iz demokratskega kluba. Na zad-nji seji demokratskega kluba se je raz-pravljalo o izvedbi rapalske pogodbe. Večina klubovih članov je zastopala stališče, da se mora rapalska pogodba izvršiti v polnem obsegu. Razprava o volilnem zakonu je bila preložena na poznejši čas, ker ni bilo soglasja v vprašanju Marinkovičevega načrta.

— Iz radikalnega kluba. Radikalni klub je v svoji seji 24. t. m. razpravljal o volilnem zakonu. Debatata je bila dolga in živahna, toda do kakakega definitivne-ga sklepa ni prišlo. Kakor poroča beo-gradski »Novi list«, je skupina radikal-nih poslancev proti nekaterim predlo-gom dr. Marinkoviča in da zato najbrž ni bil sprejet predlog, naj se ustanovi poseben odbor vladne večine, ki bi sporazumno izdelal predlog volilnega zakona.

— Konstituiranje parlamentarnih odborov. Za predsednika odbora za iz-plačilo vojne odškodnine je izvoljen de-mokrat Pavel Andjeljić, za podpredsed-nika radikalac Ilija Mihajlović, za taj-nika pa republikanec Jovan Gjonović.

— Odbor za ratifikacijo splošne me-dnarodne poštne konvencije, sklenjene 30. nov. 1920 v Madridu, je izvolil za predsednika A. Radovića, za podpred-sednika M. Rajčevića, za tajnika pa dr. M. Rebeča.

— Sankcioniranje zakonov. Kralj

Aleksander je sankcioniral občinski vo-lilni zakon za Dalmacijo, ki je izdelan na podlagi volilnega zakona za Sloveni-jo. Nadalje je tudi podpisal zakon o ob-likovanju narodnih delavcev.

— Napačno mišljenje poslanca Av-ramovića o Slovincih. Narodni poslanec zemljoradniške stranke g. M. Avramović je poslal z ozirom na srbsko-hrvatsko vprašanje v »Srpski književni glasnik« pismo, kjer trdi, da je med Slovenci in Srbi večji spor nego med Srbi in Hrvat-i. Avramović namreč piše: Samo od-višni Slovenci govorijo tu drugače, to-da med svojimi ljudmi mislijo in govor-i tu tudi oni kakor vsi drugi. Slovenci ne morejo niti slišati imena Srb. Ko je skušala neka politična stranka iz Srbije grupirati Slovence okoli sebe, je zado-slovalo, da je neki slovenski list pisal, da je ta stranka »srbska« in zapustili so jo vsi, ki so v začetku bili zanj. V Slo-veniji vse stranke uspešno agitirajo z medsebojnim očitanjem zvez s Srbi. (To je neresnica!) Nadalnja Avramovičeva izjavljanja za državno skupnost so sicer v soglasju z resničnimi razmerami, to-da njegov uvod je vse kaj drugega ka-kor pa resnica. Vkljub marsikateremu slabemu vzgledu Slovenci splošno ne sovražijo Srbov. Strankarski iznadi kle-rikalnih in drugih separatističnih ele-mentov pa vendar ne morejo biti merilo za splošnost, kakor tudi ne najnovejše dr. Novčanovo »samoslovensko« republikanstvo, ki obstoji iz raznih nemšku-tarjev in drugih nezavednih ljudi, ki so se na javnem shodu odrekli narodne-mu edinstvu s Srbi. G. Avramović bi storil bolje, ako bi se bil »na licu me-sta« prepričal, kdo in zakaj sovraži »nekdo.« to je tisti, ki mu je dal te fa-mozne informacije, Srbe.

— Republikanski paradokristi. »Ju-goslovenski list« izvaja: Uporabili smo ta izraz za karakteristiko naših repu-blikancev pod vodstvom Stepana Radi-ča, Laginje, Lorkovića, Hajdla in dru-gih. Ako bi jih hoteli karikirati bi jih, nazvali hermafrodite. Analogija med medicinsko in politično patologijo ni nikjer tako jasna kakor pri nas. Naši republikanci so dvojne vrste. Eni in drugi so plemenski, razlikujejo se pa diametralno v taktiki. Eni so aktivni, drugi pa sabotirajo. Skupnega nimajo ničesar ne v organizaciji in ne v delo-vanju. Prvi so srbijski republikanci. Moramo jih tako nazvati, ker nimamo drugega pripravnega izraza. Med temi so eni z osebnimi motivi, drugi pa z ide-ološkimi. V osnovi je tudi njihov repu-blikanizem prezgoden, ker se pojavlja v času, ko narodne mase v veliki ve-čini ne razumevajo pojma države, njene misije v človeškem življenju, njene ne-obhodnosti kot do sedaj najširše or-ganizacijske forme, kot največkratvne-kega udruženja za medsebojno pomoč posameznikov. Po času je ta republika-nizem depulsiiran. To so srbijski repu-blikanci najbrž uvideli ter se omeju-jejo na pozicijsko kontrolno aktiv-nost v parlamentu. Oni so teoretično na-pram času destruktivni, v praksi pa so kontrolni element, ki ne skuša ovirati narodnega razvoja zato, ker državn-a oblika ne odgovarja njihovi ideologiji o državi. Hrvatski blok predstavlja drugo vrsto republikancev. Blokaški po-slanci zastopajo nad dve tretjini hrvatskega dela našega naroda. Proglasili so se za eksteritorialne. Ne priznavajo kraljevine Srbov Hrvatov in Sloven-cov. Sabotirajo postavno predstavni-štvo, narodno skupščino. Vsek dan in ob

vsaki priliki menjajo taktiko. Ko jim v svetlih trenutkih pada v glavo, da bi stopili v zvezo z najvišjimi državnimi mesti, storijo to v kljub načelnemu ne-priznavanju kompetence teh oblasti za hrvatsko republiko. Na vse štiri strani sveta pošiljajo memorandume, v katerih se pritožujejo nad nasiljem s strani Sr-bov in hrvatskih renegatov. Pritožili so se celo Čičerinu, ki v svoji koncepciji široke komunistične sovjetske re-publike ni mogel najti mesta za malo hrvatsko republiko. Paradoksi, da ne rečemo pojavi politične paralize. Ne-davno so poročali iz Beograda, da se je dr. Laginja v zunanjem ministruv in-formiral o stanju naših pogajanj z Ita-lijo. Dobra volja g. Laginje in njegova pot v Canosso bi bil vesel pojav, da ni bilo onega pritoževanja v Genovi. Dr. Laginja je prisilila k temu koraku Srh za ožjo domovino, ki je sedaj pod Ita-lijani. Ker pa o teh stvarih odločata da-nes Beograd in Rim, je jasno, da je mo-ral dr. Laginja kot dosleden politik v Beograd, pred katerim je iskal zaščito v italijanski Genovi. Ali ni to za moral-ne možgane nerazumljivo? Hrvatski blokaški republikanci se pritožujejo nad Italijani v Beogradu, nad Beogradom pa v Genovi! Ne priznavajo parlamenta, ne priznavajo države in sploh ničesar, bojkotirajo kraljevo poroko, toda kadar se jim zdi potrebno, deloma priznavajo ono, česar jim je treba. Ali mar ne čuti-jo ti republikanci, kako odurna je ta pa-radoksičnost in koliko trpi radi nje drža-va, katere središče je danes Beograd?

— Northcliffe o novinarskem delu. Lastnik največjih angleških časopisov »Times« in »Daily Mail« ter solast-nik mnogih pokrajinskih listov, Lord Northcliffe je izstopil iz organizacije angleških izdajateljev časopisov z moti-vacijo, da se ne strinja z njimi v vpraš-anju plač novinarjem ter s sklepi veči-ne, ki so krivični z gospodarskega in žurnalističnega stališča. Northcliffe je vedno podpiral novinarje pri njihovih zahtevah po zvišanju plač, ker je pre-pričan, da zasluži novinarsko delo, ki do skrajnih mej izčrpuje živce, največjo nagrado, da ne omagajo izstrošeni živ-ci in volja. Northcliffe, ki je bil sam no-vinar, je vedno zastopal načela racio-nalnega novinarstva ter je nasprotnik vsake pomoči s strani množestvenih »mecenov«, naprotnik odvisnosti časopisov od raznih finančnikov in in-dustrijcev ter svojevoljnega odpuščanja osebja. S tem se odbija novinarji po poklicu, na njihova mesta pa pridejo razni politični in duševni »manjvredne-žik«, ki so vedno pripravljani hlapčevati onim, ki jim režejo vsakdanji kruh in ki delajo za osebne interese svojih go-spodarjev več nego bi imeli z ozirom na svoj važen in vzvišen poklic.

— Naši Nemci. Radikalna novosa-d-ska »Zastava« priobčuje članek, ki ga priporočamo tudi Nemcem v Sloveniji. Vsa velika narod ima kakšno negati-vno lastnost, po kateri se razlikuje od drugih narodov. Taka značilna lastnost pri Nemcih je neke posebne vrste naiv-nost, ki je lahko v zasebnem in politič-nem življenju smešna in celo tragiko-mična. To nacionalno lastnost je naj-bolje čutil veliki nemški državnik Bis-marck, ki se je v svojem državnem in političnem delovanju posluževal metod, ki so popolnoma odgovarjale mentali-teti nemškega naroda: bil je odkritoar-čen! Nemec od glave do nog. Bil je več-krat naivno brutalen, toda nikdar se ni pokrival s krinko italijanskega machi-avellizma, angleške hinvščine ali fran-coške šarmantnosti. Svojem sonarodnja-kom je pogosto čital njihovo tevton-stvo. Dokler je bil on na krmilu, je bila Nemčija uvaževana in ni bila splošno osovražena. Sovražstvo so povzročili še le njegovi politični nasledniki v škodo samega nemškega naroda. Pilec teh vrst se je pred par leti razgovarjal z ugla-dnim Angležem, ki je z ozirom na politič-no mentaliteto nove Nemčije prezirli-vo pripomnil: A nation of parvenus! Ne gledamo na nemški narod iz višine bri-tanske oholosti in politične prošlosti vendar pa moramo priznati, da so na-sledniki velikega Bismarcka mnogo pri-pomogli do tega razumevanja. Naši nemški državljani zaslužijo vsako po-hvalo kot narod in kot koristni sođržav-ljani. Da morejo biti Nemci, ki so poda-riki drugih držav, izredno lojalni in ko-risni državljani političnih držav, doka-zuje uloga Nemcev, ruskih državljanov, ki so ohranili vse lastnosti nemške na-rodnosti ter imeli dobrodošen vpliv na splošni razvoj te velike slovenske dr-žave, za kar morajo biti hvaležni široki slovenski ruski duši. Baltski baroni so bili največji ruski patrioti, čeprav se niso odrekli svoji narodnosti, kakor je bil to slučaj v državi krone sv. Stefana. Naši Nemci morajo predvsem vedeti, da obstoji tudi za nje ista možnost splošnega harmoničnega razvoja v naši dr-žavi, ker smo tudi mi Slovani in kot ta-ki ne raznaroduemo svojih drugoplem-skih sođržavljanov. Zahtevamo od njih, da bodo namram lojalni in taktični, da se ogibljejo onega bojnega stališča, ki je dovedel Nemčijo do katastrofe. K temu more največ pripomoci doma-ča nemška časopisje, ki mora predvsem računati s spreminjenimi razmerami in blagodejno univati na mase naših nem-skih sođržavljanov. — Pravih Nemcev v Sloveniji itak ni mnogo, toda kar jih je, naj vedo, da nismo načelni sovražni-ki njihovih državljanskih pravic, da pa zahtevamo od njih popolno lojalnost in priznavanje naše države.

— Japonska nevarnost v Kanadi. Ka-nadski zbornica je zavrgla zakonski načrt, ki bi popolnoma onemogočil priseljevanje Japoncev, pač pa je glasovala za uspešno omejitve. Konservativci so naglašali, da se je v angleški Kolumbiji rodilo lani med osemnajstimi novoročenci po en Japonci!

Albanija kot samo-stojna država.

Bivši francoski minister Justin Godart, ki je po nalogu Carnegie-jeve ustanove in francoske vlade pre-potoval Albanijo, je imel nedavno v Parizu ekspozice o svojih albanskih utisih. Med drugimi je izjavjal:

Albanci se smatrajo za plemo različno od Slovanov in Grkov. Zna-čilna poteza tega plemena je izrazito poudarjanje narodne časti in moč besede. Nadarjeni po naravi, toda zanemarni od civilizacije, nimajo samostojne narodne kulture, pač pa so dali sosodnim narodom svoje naj-boljše elemente. Mnogi so se izselili v Ameriko.

Albanija je bila do leta 1908 vsaj formalno turška pokrajina, ki se je vedno upirala svojemu gospodarju, prezirala turškega davč. iztirjevalca in živela kolikor toliko samostoi-no, ker jo turška vlada zanemarlja v trgovskem in prometnem oziru. Zato se je pridružila revoluciji z upa-njem, da bodo Mladoturki računili z njenim stremljenjem po samostojno-sti in ji dali avtonomno organizacijo. Mesto osloboditve pa je prišla kazen. Posledica je bila, da so se Albanci zbrali v Gorah ter z zavzetim Skop-lja 1921. zadali turškemu gospod-stvu prvi udarec. 24. novembra 1912 se je konstruirala samostojna alban-ska vlada. Izmail Kemal Bei je pro-glasil neodvisnost Albanije. Prišlo je do londonske pogodbe, ki je nalozila šestim vevlesilam nalogo, da organi-zirajo Albanijo kot svobodno knež-vino in ji določijo meje. Veleposlani-ška konferenca je izdelala statut, mednarodna razmejitvena komisija pa je določila južno mejo napram Grški. Za določitev severne meje ni imela več časa, ker jo je prehitela svetovna vojna.

Ironija zgodovine je hotela, da je vojna, ki jo je vodila antanta s parolo samopodločbe narodov, iz-ročila Albanijo kot rop velikim narodom za plačilo njihovega zavezništ-va. 25. aprila 1915 je bila podpisana v Londonu med Anglijo, Francijo, Rusijo in Italijo tajna pogodba, kate-re čl. 7. izročila Italiji Dalmacijo in Valono. Srednja Albanija naj bi po-stala nevtralna država, južni del Al-banije pa naj bi se razdelil med Čr-no goro, Srbijo in Grško. Italija je izjavila, da ne bo nasprotovala last-ninskim pravicam Srbije in Grške, ako dobi Valono. Sektor med mor-iem in Argyrocastrom so zasedli Ita-lijani, sektor med Argyrocastrom in makedonsko mejo pa Francozi. Av-striji so na severu pridržali alban-ske prefekte in podprefekte, prote-žirali albanske šole in obljubovali avtonomijo. Tudi Italijani so zasle-dovali isto taktiko ter je italijanski vojni poveljnik v Argyrocastru v imenu italijanskega kralja proglasil neodvisnost Albanije. Francozi so vstvarili v svojem sektorju »Repu-blique autonome de Corizza« in ji dali lastno finančno upravo.

Po vojni v juliju 1919 sta skleni-la Tittoni in Venizelos tajno pogodbo v svrhu medsebojne pomoči glede razdelitve Albanije. Razdelitev je preprečila Wilsonova intervencija. Wilson je izjavil, da tajne pogodbe med Tittonijem in Venizelosom Ame-rika ne priznava, nakar sta Lloyd George in Clemenceau izjavila, da se ta pogodba razveljavi. Albanija je bila v tem trenutku svobodna, to-da Italija je hotela izrabiti svoj vo-jaski položaj v Albaniji. Italijanske čete so bile že od leta 1915. v Valo-ni. Albanci so brez povelja domače vlade in brez intervencije albanskih čet podvzeli znani puč, ki je osvob-dil Albanijo od Italijanov. Nad 6000 prostovoljcev je oblegalo Valono, odvzelo italijanskim četam orožje in puške in prisililo dvakrat močnejšo redno italijansko vojaško posadko k umiku. Albanci so kratkoma izja-vili, da so bili Italijani premazani, ker so se borili za krivično stvar. Toda Italija se ni popolnoma odno-vedala svojim načrtom ter je otok Sasseno še vedno v njeni posesti, čeprav je albanska nacionalnost ota-ka izrecno priznana v protokolu ve-leposlaniške konference, ki je končno odredila, da so morali Italijani zapu-stiti tudi Skader.

Grška se je do minulega leta pri Zvezi narodov potegovala za severni Epir, dasiravno grške pretenzije ne temeljijo na nobeni etnografski ali pravni podlagi. Zveza narodov na je potrdila južno mejo iz leta 1913. Od decembra 1921 nanrej je Albani-ja članica Zveze narodov ter čuti, da je pod njenim pokroviteljstvom. Velenoslaniška konferenca je kon-čnovellavno sklenila, da mora biti Albanija v bodoče svobodna avto-nomna država.

Dejstvo, da so Albanci po vev-skem prepričanju katolički, pravo-

slavni in muslimani, ne pomeni za balkanske razmere nobene posebnosti. Albanci so demokratični narod. Ustoličenje kneza Wieda ni bilo popularno. V januarju 1920 izvoljena narodna skupščina se je izrekla za parlamentarni režim. Volitve v narodno skupščino se vršijo po proporcionalnem sistemu na temelju verske pripadnosti. Na čelu eksekutivne oblasti je vrhovni svet štirih reprezentativnih osebnosti in imenuje ministre, ki jih lahko vrže parlament kakor v kaki zapadnoevropski državi.

Albanija potrebuje za izgradbo svojega državnega življenja kapital in sodelovanje inozemske inteligence. Albansko gospodarsko bogastvo, pred vsem bogati hrastovi in kostanjevi gozdovi, čaka na metodično eksploatacijo. Poljedelsko ministertvo je povabilo k udeležbi francoske, švicarske in avstrijske podjetniške, Albanci izdelujejo tkanine in lepote. Povsod se odvijajo dvojne, trije, šole, v elbasanskem samirarju pa se posvečajo sinovi bogatih rodbin iz narodne navdušenosti učiteljskemu stanu. Občinski svet v Skadru je uvedel električno razsvetlavo in tramvajski promet, v Valoni so pričeli ustanavljati higijenske naprave za pobijanje malarije, glavno mesto Tirana pa se lahko razvije v središče evropskega turizma.

Ako bo jugoslovenska zunanja politika umela važnost mirnih odnošajev z Albancij, bo to le v njeno korist in v dobro celokupne balkanske politike.

Narodna skupščina.

Vibarna seja. — Klerikalec dr. Mandić provocira z Avstrijo.

— Beograd, 27. maja. (Izvirno.) Narodna skupščina je imela včeraj dopolne in popoldne svojo redno plenarno sejo. Na popoldanski seji je prišlo do viharne vzklikov in protestov, ki jih je povzročil bivši Potiorek adlatus vodja bosanskih klerikalnih Hrvatov dr. Mandić. Ob 11. dopolne je predsednik dr. Ribar otvoril sejo. Na dnevnem redu so bile razne interpelacije. Nekatere so bile odstavljene z dnevnega reda, ker došle poslanca interpellanti niso bili navzoči.

Finančni minister dr. Kumanudi je obširno odgovarjal na interpelacijo posl. Uroša Stajčiča glede produkcije tobaka. Po izjavi finančnega ministra se je produkcija tobaka v letu 1921. znatno povečala. Produciranega je za 13 milijonov kg tobaka. Produkcija se je povečala za 20%. Kar se tiče plač pridelovalcem tobaka, stoji vlada na stališču, da se ne da eksploatairati pridelovalcev tobaka. Plače so se časovnim razmeram primerno povečale za 12 dinarjev.

Interpelant Stajčič se ni zadovoljil z izjavo finančnega ministra. Dokazoval je, da je finančna uprava plačevala za tobak previsoke cene. Ob 1. uri je predsednik seje zaključil. Popoldne ob 5.30 se je nadaljevala debata o produkciji tobaka. V razpravo je posegel tudi dr. Mandić, ki je monopolsko upravo zelo ostro napadel. Med drugim je aludiral, da je siromašnemu stanju kmetov v Hercegovini kriva edino naša vlada in nje brezbriznost, dočim je bilo pod Avstrijo za bosanskega kmeta bolj preskrbljeno. V tem momentu so nastali v zbornici prvi klici ogorčenja. Dr. Lukinić mu je ironično zaklical: »Potiorekov adlatus!« Dr. Nikola Mandić je radi te opazke razjarjen začel zasmehovati in sramotiti Pribečevića in Lukinića, češ da sta bila avstro-ogrski »podrepaniki«. Nastal je v zbornici vihar in trušč. Prevladali so klici: »Sramota! Potiorekov eksponent nima besede!« Dr. Lukinić je na to v kratki izjavi protestiral proti Mandičevi izjavi in da vsakdo zna dobro preceniti delovanje Pribečevića. Tudi minister Svetozar Pribečević je kratko izjavil, da je bil on začetkom vojne interniran in da ni mogel dati Dunaju oziroma Budimpešti nikakih udarnostnih izjav. Hrvatski sabor ga je izvolil za podpredsednika in niemu je bila poverjena naloga, da je izdelal spomenico o odcpljenju od Madžarske. Narodno Veče mu je dalo praznanje. Kako je sprejel Narodno Veče Mandića, to je drugo vprašanje. Na predlog posl. Wilderja je zbornica razpravila o Stajčičevi interpelaciji zaključila ter prešla na dnevni red. Predsednik dr. Ribar je sejo na to zaključil in dočel današnjo sejo za 10. uro dopolne.

Zbirajte znamke

Jugoslovensko Matice!

Od Drave.

Marihor, 26. maja.

Kamorkoli človek pogleda po našem ozemlju, povsod je opaziti živahno gibanje, pričakovanje nečesa novega. Zdi se, kakor da iz komaj zagrnjenih avstrijskih grobov vstaja oživljena na plan dva sovražna orjaka: Slovan in German. Slednji se zaveda, da ne izide iz tega boja kot zmagovalca. A baš zato skuša svojo manjšino, trdno podprto na temeljih svoje posesti, tako uveljaviti, da bo v glavnih centrih: Marihor, Ptuj, zmagal, če ne z dejansko pa z nadvlado svojega posestnega vpliva. Če bi šlo le za čiste Nemce, bi nam ti nemški računi ne delali posebnih skrbi; tudi če bi vlada našim Nemcem že zdaj naklonila popolno volilno pravico, kar upamo, da ne bo. Ali kar nam mora povzročiti resnejše skrbi, je dejstvo, za nas tudi sramotno dejstvo, da naši Nemci zbirajo pod svojo zastavo tudi vse tiste naše elemente, ki so iz enega ali več tistih vzrokov kakor so Nemci ne zadovoljni z obstojem naše države po sedanjih oblikah in vsebini. Vzklik, ki jih slišimo v Marihoru baš te dni vojaškega novačenja iz ust mladeničev po javnih ulicah proti Jugoslaviji, nas le potrjuje v prepričanju, da tako, kakor se izdala obmejna mladina v alkohololu, misli tudi večina starih, v treznem stanju. Dajte tem ljudem govoriti dan in noč, da je vojna preobrazila tudi ves ostali svet, da je danes ravno v Avstriji najbolj žalostno baš glede draginje in ničvredne valute, dajte jim to dokazati s fakti, povedali jim boste resnico, ali dopovedati jim le ne morete. Pod vplivom vaših argumentov vam bodo za hip pritrjevali, ali končno vam zapoje svojo staro pesem: Pod Avstrijo je bilo le vendar vse drugače. Dajte nam nazaj cesarja ali pa dovolite nam republiko kakor jo imajo onostran naše meje.

To razpoloženje ljudstva zunaj in v mestih je za zavedni del našega naroda tu na meji nevarnost, to so številke, s katerimi računa po svojem številu sicer niti resno v poštev prihajajoči ne nevarnostni German. Ali se te nevarnosti tudi ne glede na volitve zavedajo naše slovenske stranke?

Odgovor — žalosten. Posebno žalosten, ako ga zaimamo iz vsakdanjega življenja. Nikjer na ta račun tako grdo ne greše tudi vplivni možje naših strank, kakor se to dogaja v Marihoru in Ptuj, manj v narodno bolj zavednem Celju. Podobnih dokazov za to obdolžitev našete še preveč v konkretnih vsakdanjih slučajih. Treba pa o tem ob priliki še posebej spregovoriti resno besedo.

»Dajte nam nazaj cesarja ali pa dovolite nam republiko kakor jo imajo onostran naše meje.« Postanimo malo pri teh željah v velikem delu našega ljudstva na obmejnem ozemlju.

Pričakovane nove volitve nimajo več istega vzroka, istega cilja, kot so ga imele svojčas. To mora priznati vsak, ki ni šel slepo mimo volitev v konstituantno in kdor ni slep za nove pojave v zadnji dobi. Ne le, če bi smeli le Nemci, nego tudi ves njihov privrženec nezadovoljivec tudi iz slovenskega ljudstva odkrito po svoji želji voliti, sem prepričan, da bi 98% glasov odpadlo na zemljo onokraj naše meje. Da, tak je položaj še danes kljub vsem lokalnim izjavam naših Nemcev. Seveda kaj takega ne bodo storili, ker ne smejo. Zato pa tem arilne delajo za — republiko v okviru Jugoslavije. Dogodki zadnjega časa potrjujejo, da imamo proti tej struji od vseh slovenskih strank le eno izrazito protistrujo v JDS. SLS se je zadnje nedelje v Celju oficijelno zapisala pod prapor Radić — Novačanove republike. Socialisti so itak načelno republikanci. Kaj je za NSS? Ob oficijelnih prilikah se proglašajo za monarhistu. Ali če jo presodimo po več ali manj tesnih zvezah s SLS, kdo jim more za resen slučaj trdno zaupati?

Vse naše stranke se pridno gibljejo in že nastopajo javno v volilnih predbojih. Le Nemci se pripravljajo še skrivaj, zato na intenzivnejše v podrobnem delu. Glavni vodilni viri teh volitev: ustavna monarhija, razdelitev dežele v dve oblasti, na drugi strani republika avtonomije, bodo prinesli seboj v vsakem slučaju popolnoma drugo lice tudi v življenju političnih strank. Dočim se namreč vodstva strank trudijo za koncentracijo vseh sorodnih struk in frakcij v kompaktno enoto, se onaža pri vseh strankah v njenih nižnjih dekoncentracija, denotilizacija in eliminacija za konstituiranje novih — gospodarskih organizacij. Ta polav

tudi JDS kot stranki izrazite koncentracije naprednih sil ni ostal prihranjen. Po njeni lastni krivdi na Stajerskem. Preveč se je vtopila v svoj politični program, preveč v ekonomske interese posamnikov, premalo ali skoro nič ni storila za splošnost v gospodarskem in socialnem delu svojega idealnega programa. Ta glavni greh, ki je rodil toliko drugih, je možno še danes popraviti, jutri bi znalo biti — prepozno.

Julijska krajina.

— Podpisovanje v postojnski jami. Italijanski kralj je dobil v postojnski jami v podpis tam se nahajajoč album, v katerega se je pred mnogimi leti prvi podpisal bivši avstrijski cesar Fran Jožef in njegova soproga Elizabeta. Poročilo v »Piccolu« se zgraža nad cesarjevim podpisom in pravi, da je zelo grd, raskav, kakor bi bil kak maček s svojimi kremplici potegnili po papirju. Podpis cesarice Elizabete pa je zelo majhen, povsem neznamen. Sedaj so se podpisali kralj, kraljica, ministrski predsednik in številni drugi udeležniki, pa najbrže ne tako mačkasto kakor Fran Jožef.

— Z Goriškega. V Gorici je bil predstavljen kraljici Jeleni kmetovalec Selič iz Grgarja. Selič, ki šteje sedaj 78 let, je bil svoj čas 14 let vrtinar pri črnogorskem kralju Nikiti Kraljica ga je vsa vesela takoj spoznala in mu rekla: »ali ste še živ, Selič?« Prijazno je dostavila, da se ga spominja še iz svojih deklinskih let.

— »Pevsko in glasbeno društvo v Gorici« priredi svoj koncert v sredo dne 31. t. m. Na vzporedno so razne znatnejše pevske točke. — V Renčah se je zaključila 7. t. m. strokovno-nadaljevalna šola za zidarje z razstavo izdelkov šolskih valencev. Šola je imela tri razrede in koncem leta je štela 70 učencev, od katerih jih je bilo 64 zidarjev. Šola zelo dobro uspeva in služi renčkim zidarjem izobornu. — Odškodninsko vprašanje na Goriškem se vleče nadalje in od nikoder noče priti prava rešitev. Na poslanca Ščeka je prišlo te dni iz Rima zagonetno obvestilo, da je ministrstvo za osvobodene dežele poslalo v Trst generalnemu civilnemu komisarju Mosconiju obširno navodilo glede vojne odškodnine, ki je v največ točkah ugodno in ki kaže, da bo vlada ves problem dognala v korist prebivalstva. Sedaj pričakuje goriška javnost vsebino rimskega odgovora, katere objave pa najbrže ne pričaka tako kmalu. — Meseca junija namerava posetiti Vrh Sv. Mihaela okoli 50.000 fašistov iz vseh italijanskih provinc.

— Prošenj za likvidacijo vojnih škod je bilo vloženih 113.184. Do sedaj je bilo od teh prošenj rešenih, to se pravi: bilo je sklenjenih konkordatov nekaj nad 15.000 ali v odstotkih 73%. Ako se bo še nadalje tako »živahno« likvidiralo, potem je upati, da pridejo vse prošnje na dnevni red tekoma desetih let. — Sicer pa naj niko ne misli, da je zadeva končana, ako se je sklenil konkordat. Kaj še! Treba je še nadalje — čakati, predno povabijo stranko in ji izplačajo prvi obrok.

Plemenitim srcem!

V dnevnikih z dne 25. t. m. čitamo: »Akcija odbora za nakup Windischgrätzove vile se zaključuje s tem uspehom, da se že nabrani prispevki — seveda s privoljenjem vsakega posameznega darovalca — porabijo v narodne svrhe«. — Najkoristnejša, najlepša in najplemenitejša narodna svrha pa je zgraditev velikega, modernega »Dečjega in materinskega doma«, t. j. »Doma kraljice Marije« v Ljubljani. Ta Dom pokloni slovenski del »Narodnega ženskega Saveza SHS« v imenu državljanov vse Slovenije kralju in kraljici kot poročni dar. Postane naj zatočišče in ognjišče osiroteli, zapuščeni in zanemarjeni deci in njenim materam brez ozira na karkoli. Dobrodelnost ne sme poznati ne politike, ne narodnosti. Pomagati hočemo vsem državljanom, ki so v sili.

Slovensko ženstvo je prvo in že davno unigalo želje plemenitega našega kralja, namreč naj bodo svatbena darila dobrodelna in narodu obče koristna. Le taka darila so resnično kraljevska.

Zato prosimo vse one, ki so namenili prispevek za nakup svatbene darila: Darujte ta prispevek za »Dom kraljice Marije«! — Uverjene smo, da se bosta naš kralj in kraljica z radostjo v srcu vozila in mmo »Dečjega in materinskega doma« na svoj grad na odhiti, da bosta vedela hvalo in priznanje onim, ki so sodelovali pri zgraditvi te prepotrebne socialne naprave.

»Narodni ženski Savez SHS«, slovenski del.

Gospodarstvo.

— g Benetke proti Trstu. Občinski svet v Benetkah je te dni sklenil poziv na vlado, ki zahteva, da se Benetke in Trst združita v enotno pristanišče in da se mora z vsakim teh dveh pristanišč postopati popolnoma enako. Občinski svet v Benetkah je načelno nasproten svobodni luki, češ da ne odgovarja koristi narodnega gospodarstva. Italijanski kralj se je mudil pred prihodom v Trst v Benetkah in je inavguriral novo benetško pristanišče v Margheri, t. j. blizu kraja Mestre, kjer ima, kakor izjavljajo italijanska poročila, narasti novo benetško mesto. To bodo nove Benetke na trdnih tleh. Ako je staro pristanišče v Benetkah moglo sprejemati brodov za 3 milijone tonaže, bo moglo novo pristanišče tekom dveh let sprejemati brodov do 12 milijonov tonaže. To pristanišče pomeni razširjenje pomorskega delokroga Benetk in je v to svrhu zasnovano povsem moderno. V Trstu že iz prvega početka vlada veliko nezadovoljstvo radi tega novega pristanišča, ker pomeni pomoč bodočnosti Benetk, kar znači za Trst počasno propadanje v korist razširjenega modernega benetškega pristanišča. Ne vemo, kakšni občutki so obdajali merodajne pomorske kroge v Trstu ob vesti, da je sam kralj inavguriral margherško pristanišče, nato pa prišel v Trst, da ga ta proslavi kot svojega »odrešitelja«.

— g Hmeljarsko društvo v Zalcu. P. n. poverjenikom! Kar je nujno potrebno, da se podajajo vsaj vsaki 14 dni v mesecih junij, julij, avgust in september v 1. javnosti, posebno pa hmeljskim prekupcem potom strokovnih časopisov inozemstva točna in zanesljiva poročila o vsakokratnem stanju hmelja, nasadov celoga okoliša potem o tržnem razpoloženju, o cenah itd. Vas društveno vodstvo uljudno prosi, da mu na dani poziv na priloženi dopisnici vsaj po preteku treh dni poročate iz Vaše okolice o sledečem: 1.) Kakšno je stanje hmelja, nasadov v obče? (visokost, pogankov, številnost panog, cvetni popki, cvetje, prehod cvetja v kobule, kakovost kobul, zorenje in obiranje). 2.) Katero delo v hmelju, nasadih se izvršuje ali se je pred kratkim izvrševalo? 3.) Kakšno je vreme? (temperatura noči, padavine, suša). 4.) Ali je rastlina zdrava? (boleznj, živalski in rastlinski škodljivci). 5.) Kaj veste o hmeljski kupnji? (predprodaja, cene — najvišje in najnižje). Prosimo, da si ta listek shranite in na vprašanja odgovarjate kratko in točno ter se sklicujete le na št. 1—5.

— g Trgovska pogodba z Nemčijo. Predsednik nemške republike Ebert je podpisal jugoslovensko-nemško trgovsko pogodbo.

— g Kanaj kralja Petra. Iz Beograda poročajo, da proučava v finančnem ministertvu komisija vprašanje o definitivnem delu društva za izgradbo kanala kralja Petra. Člani te komisije so admiral Prica, načelnik v prometnem ministertvu Golubovič, inspektor ministertva za trgovino in industrijo Zebič, generalni direktor za vodo Vinjerova in dr. M. Novakovič. Dolžina tega kanala znaša 240 km, od katerih je 40 km na madžarskem ozemlju.

— g Dobava mesa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznaja, da se sklenele dne 8. junija t. l. ob desetih dopolne v intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri komandah vojnega okruha v Celju in Mariboru ter pri Komandah mesta v Ptuj in Slovenski Bistrici pismene neposredne pogodbe za dobavo mesa za čas od 1. julija do konca septembra 1922. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g Nova češkoslovaška krona je lep denar; na eni strani kaže žanlico, ki kleče dviga snop in si senči oči z roko nad glavo; na drugi strani je češki lev, ki se pripravila na skok. To je prva kovana češka krona, ki izpodrine papirno.

— g Prodaja bivše avstro-ogrsko vojne ladje »Kumbor« (ex Kronprinz Rudolf). Odelenje vojne mornarice v Zemunu razpisuje na dan 2. julija t. l. ob 11. dopolne v svoji pisarni v Zemunu javno licitacijo bivše avstro-ogrsko vojne ladje »Kumbor« (ex Kronprinz Rudolf), nahajajoče se v Titvu (Boka Kotorska). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g Prodaja starega kovanega železa se bo vršila 29. maja 1922, ob 9. dopolne v artiljerijski radionici (arzenalu) za kurilnico državnega kolodvora v Ljubljani, dne 29. maja ob 3. popoldne v intendantskem skladišču (na Kodljevem) v Ljubljani in dne 30. in 31. maja, vsak dan ob 9. dopolne v ubolnem skladišču na ljubljanskem polju. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g Dobava oblake, obutev in posteljnine. Generalna direkcija posrednih davkov ministertva za finance v Beogradu razpisuje na dan 12. junija t. l. v svoji pisarni v Beogradu javno ofertalno licitacijo za dobavo oblake, čevljev in posteljnine za finančno kontrolo. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

KOLFRA V PETROGRADU.

— Berlin, 25. maja. (Izv.) »Ruß« javlja iz Rige, da so se pojavili v Petrogradu številni slučajji kolere.

Pravni vestnik.

K VPRAŠANJU ODŠKODNINSKIH ZAHTEVKOV PROTI URADNIM OSEBAM IZ POSLOVANJA NA OKUPACIJSKEM (PLEBISCITN.) OZEMLJU.

(Važna sodna odredba).

Ko je bila Jugoslavija zasedla Pliberk, je bil Josip G. imenovan meseca junija 1919 za občinskega regenta v Pliberku in je ta uradni posej opravljal do izida koroškega plebiscita. Na njegovo povelje so mu morali nekateri Pliberčani oddati v shrambo vse svoje zaslave v koroških ali avstrijskih bojah. Te zaslave so jim po plebiscitu niso vrnilo in zaradi tega je 32 Pliberčanov tožilo Josipa G., ki je potem odšel iz Pliberka, da jim mora plačati za zaslave odškodnino 37.967 jugoslov. kron, češ da jih je pri svojem odhodu sabo vzal ali pa za časa regentstva dal iz rok.

Proti Josipu G. je bila 5. januarja 1921 izdana zamudna sodba okr. sodišča v Pliberku v zmislu tožbene zahteve. Predlogu Josipa G. za postavitev v prejšnji stan se ni ugodilo ne I. in tudi ne na II. instanci v Celovcu. Na podlagi torej pravomočne zamudne sodbe se je proti Josipu G. uvedla izvršba radi 37.967 K pri okr. sodišču pliberškem in je bila prisilna dražba njegovega posestva določena na 15. februarja 1922.

Tedaj pa je vmes poseglo zvezno ministertvo avstrijsko za pravosodje ter je po zmislu § 42 jur. n. predlagalo pri vrhovnem sodišču na Dunaju, da naj se zamudna sodba s poprednim postopanjem vred kot nična razveljavi, češ da se odškodninske zahteve tožiteljev ne dajo dognati rednim pravnim potom in da njih reševanje ne spada pred tuzemsko (avstrijsko) sodišče.

Vrhovno sodišče na Dunaju je z odločbo od 17. I. 1922 opr. št. N I 3/22 ugodilo predlogu ministertva in razveljavilo tozadevno zamudno sodbo z vsem o tožbi uvedenim postopanjem zaradi ničnosti in dalo vrniti tožbo tožiteljem, ker ni sposoben za uvedbo sodnega postopanja — iz razlogov:

Tožitelji sami ne trdijo, da si je toženi Josip G. prilastil zaslavo za svojo osebo, nego razlaga stvar tako, da je toženeo odredil oddajo kakor občinski regent, torej kakor oseba, ki je bila od vladajoče državne oblasti postavljena za oskrbovanje občinskih funkcij, med katere spadajo predvsem funkcije policijske narave, torej skrb za javni mir in javno varnost. Toženeo je potemtakem izdal omenjeno odredbo kot uradna oseba, izvršujoča oblast države, ki ga je za uradno osebo postavila. Ta značaj je dalje razviden iz dekretov, ki jih je objavilo zvezno ministertvo za pravosodje in ki iz njih izhaja, da je bil toženeo potrjen z dekretom narodne vlade v Ljubljani (komisarjat za Koroško) z dne 1. dec. 1918, št. 227, za vladnega komisarja mestne občine Pliberk in bil te funkcije razrešen šela z dekretom dež. vlade za Slovenijo z dne 17. okt. 1919, št. 2159.

Ta dejanski stan je bil razviden že iz navedb tožbe prvostopenju sodišču, ter iz nadaljnjih spisov rekuzornju sodišču in se je bilo uradoma nanj ozirati.

Če se ne oziramo na posebne, v po-jedinih zakonih rešene slučaje, ni po stanju zakonodaje v času predmetnega slučaja nobenega jamstva države za skode iz uradovanja njenih organov, ravnotako nobeno jamstvo organov samih, saj bi tudi bilo največkrat dvomljivo vrednostno. Pa tudi če bi se priznavalo jamstvo države, ne gre iz višjih ozirrov, da bi se tožilo te državne organe; ta misel je bila tudi vzrok, da je bil izdan dvoraki dekret z 14. marca 1806, zb. pr. zak. št. 758, po katerem je tožbe, sprožene proti državnim uradnikom radi njih uradovanja, takoj zavrniti. Naj je tudi dvomljivo, če se da omenjeni dvorni dekret dobesedno uporabiti pri uradnikih tuje države, je vendar gotovo, da namen tega dekreta ni bil, z njim šele stvoriti privilegij drž. uradnikov, temveč da se je hotelo izraziti trdno pravno prepričanje: to je razvidno iz dejstva, da je bil ta dvorni dekret izdan v pouk galiskim sodiščem, toda prevzet tudi v zbirko justičnih zakonov. (Primerjaj to postanku tega dvornega dekreta Rando: odškodninska dolžnost str. 78 in dalje). Temeljno misel tega dekreta je torej vporabiti tudi na uradnike jugoslovenske, v glasovnični čoni upravljajoče države (šl. 50. drž. pogodbo št. germainske). Iz tega izhaja, da se predmetni tožbeni zahtevki ne dajo dognati niti pred tozetskimi sodišči, niti rednim pravnim potom, nego edino v meddržavnem prometu. Pri tem ne gre preiskovati, ali je toženeo ostal v mejah svojega onredeljenega uradnega poslovanja, kajti naravno je, da odškodninski zahtevki iz uradnega poslovanja morajo šele nastati, ako se uradne dolžnosti in pravice zapostavljajo ali prestopijo. Iz teh razlogov je bilo potrebno na predlog zveznega ministertva, skleniti v gorajšnjem smislu. —n.

AMERIKA ZA IZPRAZNITEV SIBIRIJE PO JAPONCIH.

— Pariz, 27. maja. (Izv.) »Chicago Tribune« javlja iz Washingtona: V uradnih krogih izjavljajo, da bi ameriška vlada iskreno in živahno pozdravila, če bi Velika Britanija vporabila pri svoji zaveznični Japonski vse svoj vpliv in priateljstvo v tej smeri, da Japonska izprazni Sibirijo.

Turistika in šport.

IZREDNI OBČNI ZBOR SPD.

Slovensko planinsko društvo je sredi ob 20. imelo v dvorani Mestnega doma izredni občni zbor, ki je bil številno poseben.

Predsednik dr. Josip Tominešek je v svojem otvoritvenem govoru najprej toplo pozdravil navzoče in goste: zastopnika vlade dr. V. O. P. v. a. dr. Andrejko (Tourist Office), dr. Prebega, tajnika Hrvatske planinarskega društva, g. Verlegerja, predsednika kranjskogorske podružnice SPD, g. Klančnika, župana na Dovjem, dalje zastopnike Sportne zveze, Skale, Sparte, Soče in Jadrana.

Omenjač dnevni red izrednega občnega zbora je predsednik takoj prešel k glavnim točkam: omejitve svobodnega gibanja na našem obmejnem gorovju od strani pogranične komande v Pančevu, ki je pred nekaj tedni izdala zelo strogo ukaze pograničnim četam glede kontrole turistov in domačinov. Stališče in naloge SPD je predsednik vsestransko pojasnil.

Pod starim režimom je SPD branilo slovenske planine in se za nje borilo proti Nemcem. Po polomu je SPD podvojilo svoje delovanje in se nadejalo, da je bodo v njegovem stremelju podpirale zlasti državne oblasti. Zadnji čas pa je društvo našlo na težkoče. Poveljstvo pograničnih čet je namreč odredilo, da imajo dostop do obmejnih točk samo oni turisti, ki se izkažejo s posebnimi dovoljenji, ki jih izdaja od slučaja do slučaja pogranično poveljstvo v Zagrebu. Navajajoč nepraktično stran te odredbe vojaške oblasti je nato predsednik podrobno navedel vse korake, ki jih je SPD storilo pri merodajnih oblastih civilnih in vojskih, da se je ukaz pogranične komande sporazumno z dravsko divizijsko oblastjo omilil in da veljajo legitimacije SPD s fotografijo, potrjene od politične oblasti, oz. s kako drugo fotografijo. Akciji planinskega društva so se tudi pridružile vse gorenjske občine, tako občina Boh. Bistrica, dalje občina Dovje, ki prosi, da se dajo tudi domačinom, ki imajo v obmejnih gorah svoje pašnike in gozdove, olajšave. Dr. Prebega, tajnik Hrvatske planinarskega društva iz Zagreba je v kratkih besedah opisal stališče hrvatskih planinarjev. Predčital je obširno utemeljeno spomenico na pogranično komando za olajšavo oz. omiljenje gorenjskega ukaza. Spomenico so podpisali HPD, Ski-klub in Društvo za tujski promet Mag. phar. g. Slajpah je opozoril na veliki dotok bratov Čehov za časa jugoslovenskega sokolskega zleta. Čehoslovaki bodo gotovo obiskali tudi planina. Treba je, da ne doživljamo od strani pograničnih čet. Zahteval je, naj velja za tuje državljane enostavno potni vizum kot legitimacija za poset naših obmejnih planin. Govornik je pri tej priliki napravil izpad proti Vranglovcem, ki ni bil na mestu. Vlad. svet. dr. V. O. P. v. a. je zadevo legitimacij pojasnil s političnopravnega stališča. G. Rasto Pustoslavšek je predlagal naj se SPD pridruži predstavi Hrv. planinarskega društva, ki se naj izpolni za zahtevo, da se zagotovi svoboda kretanja tudi prebivalstvu obmejnih občin. Končno se je zavaroval proti temu, da se vlačijo v debato vprašanja, ki ne spadajo na občni zbor nepolitičnega društva, ter zavrnil napade na pogranične čete ruske narodnosti kot neukusne in deloma povsem krivične, ker je nedopustno, da se za grehe posameznikov dela odgovorno splošnost.

Po končani debati je občni zbor sprejel predlog g. R. Pustoslavškega. Ustanovitev Jugoslovenskega planinskega saveza. Predsednik je nato uvedel debato o ustanovitvi Jugoslov. planinskega saveza. Pojasnil je nekatere podrobnosti glade redakcije pravil. Tajnik dr. Prebega je v imenu HPD kratko poročal o stanju vprašanja saveza. Meritorne razprave ni moglo uvesti, ker ni še izjave tretjega pogodbenika, srbskega planinskega kluba. G. Rasto Pustoslavšek je nato predlagal, naj se ta točka odloži s dnevnega reda ter se društveni odbor poblasti, da nadaljuje pripravljala dela za ustanovitev zveze jugoslov. plan. društev in jih zaključiti, ne da bi mu bilo treba sklicati nov izredni občni zbor. G. Badiura je ugovarjal, da je došla od Srb. plan. kluba, odnosno dr. Žižka iz Beograda brzjavka, nanašajoča se na vprašanje Saveza, ter vprašal, kaj je s to brzjavko. Na to vprašanje mu nihče ni vedel dati pojasnila.

Planinski dom v Kamniški Bistrici. Predsednik dr. Tominešek je na to podal obširno poročilo o zgodovini pogajanj s kamniško korporacijo glede postavitve planinskega doma v Kamniški Bistrici. Pogajanja so pričela že leta 1916. Sprva je bila korporacija pripravljena dovoliti SPD sidavo in je bilo tudi pogojeno, da postavi SPD v Kamniški Bistrici na korporacijskem svetu novo kožo za približno deset sob. To kožo bi društvo upravljalo 50 let, nakar bi jo moralo brezplačno v last izročiti kamniški korporaciji. Predsednik je dalje navajal vse one momente, ki so zadevo zavlekli. Sedaj so bili napravljeni novi načrti za planinski dom oz. dependanco.

Kamniška korporacija pa ni pripravljena privoliti v te načrte. Pogajanja so ostala na mrtvi točki. Ravila se je daljša debata, v katero so posegli Rasto Pustoslavšek, Jalen, dr. Defranceschi, dr. Tičar in dr. Prebega. Debatu je bila zaključena z naročilom odbora, da se nadaljuje pogajanja s kamniško meščansko korporacijo. Dr. Prebega je v slučajnostih naznanil, da je sedaj vsled vladajočih lokalnih razmer nemogoče privedi izlet planincev v večjem

stilu k Plitvičkim jezerom in predlagal, da se namenavni izlet SPD, določen za binkošti, preloži na 8. septembra. Predlog je bil sprejet. Dr. Prebega je dalje omenil, da počne HPD v kratkem izdati svoje glasilo »Hrvatski Planinar« ter vabil na sodelovanje tudi slovenske planince. Ob 23. je predsednik dr. Tominešek zaključil zborovanje.

— Propagandni izlet na Pohorje priredi o binkoštnih praznikih turistski klub »Skala«. Za ta izlet vlada v turistskih krogih že veliko zanimanje. Zeleno in romantično Pohorje je od turistov — izveniši mariborskih in celjskih — zelo malo poznano, vkljub temu, da s svojimi krasotami ne zaostaja za ostalimi našimi planinami. Ta velika planinska in družabna prireditve obeta biti velenjavna, ker sodelujeta tudi Mariborska in Podravska podružnica S. P. D. Južna železnica je izletnikom dovolila polovično vožnjo. Izletniki se odpeljejo iz Ljubljane v soboto dne 3. junija ob 23.52. Na binkoštno nedeljo dospeljo izletniki zjutraj ob 4.30 v Maribor, kjer je v kavarni »Central« zajuterk. Ob 5. odhoda mimo Habakuka po južni stezi k Mariborski koči; ob 9.30 okrepijo; ob 10.30 izlet k slapu ob Mariborski koči; ob 12. obed v Mariborski koči; ob 14. izlet čez Sv. Bolfenk k Ruški koči; ob 18. večerja v Ruški koči; ob 19. povratek k Mariborski koči in počitek. Binkoštni ponedeljek: ob 4. odhoda iz Mariborske k Ruški koči; 5.30 odhoda iz Ruške kočice čez Reber po novi poti v Lobjno, mimo slapov k Stari Glavi in čez Mirni vrh na Kloni vrh; ob 11. otvoritev kočice na Hlopnem vrhu; ob 12. obed; ob 14. planinska veselica; ob 17. odhoda v Palo k vaku; ob 21. priložnostni sestanek v restavraciji kolodvoza, ob 23. slovo gostov. Spored izleta je zelo dobro izbran in določen. Vsi, ki se želijo zanj, se morajo za ta izlet. Neobhodno potrebno je, da se vsak izletnik prijavi najkasneje do dne 30. maja radi prenočitve, in sicer v pisarni Sportne Zveze (Narodni dom). Slike s Pohorja so razstavljene v trgovini Margit.

— Ilirja: Primorje, Ljubljana. V nedeljo dne 28. t. m. se vrši na prostoru Ilirije ob 17.30 ur prvenstvena nogometna tekma Ilirija: Primorje. Ako bo hotelo Primorje doseči v tej prvenstveni tekmi časten rezultat, bo moralo napeti vse svoje moči, proti moštvu Ilirije, ki se nahaja v izvanredno dobri formi. Kot predtekma se vrši ob 16. ur prvenstvena nogometna tekma med Ilirijo III in Slavijo. — Vstopnina za obe tekmi skupna.

Sokolstvo.

— Jezdni odsek telovadnega društva »Sokol Ljubljana« vabi vse brate odseka na sestanek, ki se vrši dne 29. maja t. l. ob 20. v »Narodni kavarni«. Namen sestanka razgovor o razviti prapora št. Udeležitev — dolžnost! Zdravo.

— Ustanovitev »Sokola« v Sv. Lovrenču na Dravskem polju. Na praznik Vnebohoda so v Sv. Lovrenču ustanovili »Sokol«.

Glasbeni vestnik.

— Predavanje o vtisih na turneji »Glasbene Matice«. Društvo »Soča« opozarja svoje člane, prijatelje, prijatelje matičarje na svoje zadnje predavanje v tej sezoni, ki se bo vršilo danes v soboto dne 27. t. m. ob 20. in pol ur zvečer na vrtu (in slučajno slabega vremena v notranjih prostorih) hotela Lloyd. Predaval bo g. podpredsednik g. Joško Cvek o vtisih, dobljenih na triumfalni turneji pevskega zbora »Glasbene Matice« po večjih mestih Jugoslavije. Iz prijaznosti sodeluje oddelke članov omenjenega pevskega zbora. Vstop prost.

— Pevski zbor »Glasbene Matice«. Prva pevska vaja in važen sestanek po turneji v ponedeljek, dne 29. t. m. v veliki dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu ob 8. uri zvečer. Polnoštevilni! Odbor.

— Pevci in pevke »Ljubljanskega Zvonca« V ponedeljek točno ob pol osmih zvečer vaje mešanega zbora. Nastopi se bližajo, ne zamujajte vaj!

Društvene vesti.

— »Klub Primorje« v Ljubljani priredi na dan rečnega tolesa, 15. junija t. l. v Ljubljani ob 5. na Kongresnem trgu javno tombolo s šestimi glavnimi, šaljivo - efektnimi, ob enem jako dragoceniimi dobitki. Poleg domačega starešine »Vrhniškega škrtaca« stoji samozavezen »Kontrabantar« obložen s svojo robo. »Urška na fedri« ne ve kateremu od teh bi se približala, ker »Sladka devica«, ki ji s svojimi sladkostmi nadkrijuje — ji je vedno za petami. Porogljivo se smešlja debeluhar »Gospod Močnik« v družbi »Baterije ljubljanskih dobrovoljčkov« tej veseli družbi. Poleg teh glavnih dobitkov je še večja številna denarnih. Ker je čisti dobiček namenjen v dobrodelne namene in ker obeta biti tombola res nekaj izrednega, naj nikdo ne zamudi te prilike in naj poskusi svojo srečo.

— Podružnica Kola Jugoslovenskih Sester v Novem mestu se najtopleje zahvaljuje p. t. občinstvu za obilno udeležbo in za vse darove o priliki ruskega koncerta ljubljanskega društva »Bajana« dne 8. maja t. l.

— Prostov. gasilno društvo v Škofljici priredi dne 2. julija t. l. veliko vrtno veselico in uljudno prosi, da se sosednja društva na to ozirajo.

— »Jadranske Straže«. V Splitu, v areu Dalmacije, se je ustanovilo društvo, čigar cilj je nabavljati vojni brodov in hidroplanov. Centralni odbor »Jadranske Straže« ima za predsednika Jurja Biančinija, bivšega ministra, dr. Ivana Tartaglia, splitskega župana, za podpredsednika ter še celo vrsto dal-

matinskih odličnikov, znanstvenikov, literatov, veleindustrijalcev, bančnikov itd. Ta odbor je izdal poziv, naj se zbira darovi in ustanavljajo podružnice »Jadranske Straže« po vseh mestih in krajih naše kraljevine; tudi sadnja goraka vas naj ve in se sveda, da morje Adrijskega mora biti in bo slovensko. Z nabranim denarjem se nabavi skupni dar ujedinitelj in osvoboditelj domovini in ta dar na bo: prva naša podmornica. Domovina naša mora biti močna na kopnem in na morju. Pravila pošilja tajništvo »Jadranske Straže« v Splitu. Dokler posamezni krsji nimajo lastne podružnice, naj pošiljajo darove direktno društvu v Split ali pa podružnici Ljubljanske kreditne banke v Splitu.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA OLEDAŠIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sobota, 27. maja: »Peterčkov« poslednje sanje; otroška predstava za izvenljubljanske šole. Začetek ob dveh popoldne. Izven.

Nedelja, 28. maja: »Pohuljanje v dolini šentflorjanski. Izven.

Ponedeljek, 29. maja: »Madame Sans Gene«. Red C.

Torek, 30. maja: Zaprt.

OPERA.

Sobota, 27. maja: »Rigoletto«; gostovanje g. Roberta Primožiča iz Zagreba. Red A in E.

Nedelja, 28. maja: »Tosca«; gostovanje g. Roberta Primožiča iz Zagreba. Izven.

Ponedeljek, 29. maja: Zaprt.

Torek, 30. maja: »Rigoletto«; gostovanje g. Roberta Primožiča iz Zagreba. Red B in D.

— Naša drama. »Lilium«. Predmestna legenda v 7 slikah. Spisal Franc Molnar. Režiser Šest je v podlistku opisal vsebino in »mentalitet« te igre velenadarnega madjarskega gledališkega pisatelja (ime dramtič bi bilo previsoko). Molnar zna črpati efekte, kakor malokdo, humor ima in domisleke. Za igralca so vse njegove vloge izredno hvaležne. Zato menda ima Šest tako veselje nad Molnarjevimi igrami, da nam je že kar dve sam prevedel. Videli pa smo pri nas vsaj že tri, če ne štiri. Zdi se mi tudi prav, da prinaša i naše gledališče včasih tudi tako hrano: saj ljudje se hočejo v gledališču tudi zabavati, ne samo kultivirati. Same visoke robe se ne da prenašati; le da ne seže gledališče preniko dol. Po Schillerju, Shakespeareju, Molieru zahtevalo tudi molji živi kategorično kakega Molnarja. Po solidnem obedu se ne braniš giardnetta. Včasih, ko sem vsega čitva sit, berem Julesa Verna, Cooperjeve krasne »indijancarje« ali ameriški detektivski roman. In če boš zahajal v številne simfonične koncerte, boš zelo vesel, naposled poslušati pri šramelini Leharjev valček. — Kakšen zvok ima ime »Lilium« v madjarsčini, ne vem. Morda je to tako, kakor pri nas barabska imena a la Naturbucha, Bumfač itd. Za moje uho bi bilo ime Lilium preje za indijsko svetlečico, nego za hlapca na vrtilaku. — Peček ni bil Lilium, kakor si ga predstavljamo. Prvič bi moral biti na vnanje več atleta. Pa to se da izbrati, ker gledališče ni cirkus. V igrami mi je pa preveč kazal značaj činične barabe, dasi je Lilium pravzaprav človek precej dobre gradija, ki pa je bil od rojstva navezan sam nase in živel vedno le v surovi okolici nižjih arstov in panoramarjev. Boljši čuti so mu tako zakopani pod grobo skorjo, da se razjezi in ga je sram, ako mu včasih vendarle privo navzgor. Priznavam pa rad, da se je Peček z ljubavjo potrudil in dal vse, v kar ga vzpodbila njegove vrste nadarjenost. Pristnega apča je pa imel igrati Rogo o in napravil je iz vloge vzor, res kabineto delo v maski, igri, govoru. Radi njega pojdem to Molnarjevo stvar rad se pogledat. Naslada je, poslušati ga, kadar ravnodušno razlaga filozofijo pravilnega barabe in mu visi od ustne cigarete čik. Med ženskami je bila izborna Rakarjeva kot stara, jezčna in grbasta mati potujočega »spraterskega« fotografa. Kakor bi si bil izposodil iz vagona pri tivoljskih gugalnicah. Jako dobra je bila ga. Rogo ova kot nedolžnost z dežele, ki prvič služi v Budimpešti. Izgledala je kakor zelo okrogla dolka s Slovaškega in sodeč po izgovoru »(srbus« namesto »srbus«), je imela predstavljati Slovačinjo. Bila je krasno komična. G. Danilova je bila tudi izborna tip posestnice vrtiljaka: »sejst bab«, čutna in uživalčica možkosti svojega vsemu nilemu žensstvu priljubljenega hlapca. Ga. Wintrova je imela glavno žensko vlogo. Igrala je simpatično, nekoliko enolično; da se iz te Julke izprati še marsikak pretresljiv srčni ton, če ima igralka naravno duševno gibčnost in to. Srčkana je bila v zadnjem aktu Gorjupova kot letočna deklica. Ali bi se ne moglo Gorjupovi dati kdaj večje mlade vloge? Da bi videli, kaj se iz nje ne napravi. Moral bi ji sveda asistirati dobrohoten režiser. Tudi vsi drugi so bili dokaj dobri, tako n. pr. Zelenič kot seljski fotograf, Danilo kot nebeški policijski koncipist z masko Boga očeta in njegov isto tako uniformirani ključar z masko sv. Petra. Menda je bil to Šubelj; a vrag se spozna! Na gledališnem listu mrgoli policajev, stražnikov, detektivov, komisarjev, ne da bi bilo količjak označeno, kateri so na zemlji, kateri v nebesih. Eden nastopi le za trenotek v parku in slučajno ga pokliče šef po imenu: »Berkovič!« Če ne bi vedeli, kdo je Berkovič, namreč čisto postranska šarža. Olediški list bi moral biti kačipot za lažje uživanje v igro in za spoznanje razdelitve ulog. Pri takemle listu je pa prav vseeno, ali ga imaš ali ne. Pošastna nebeška detektivka (Kralj in Drenovec) sta bila tudi dobra: Kralj na je bil preglašen in zato prezemeljski. Dobri sta bili tudi duši iz vic (Strniša, Markič). Plut bi bil svoje-mu židovskemu postrežniku mogel dati pre-

cej več individualnosti. Manjše vloge so bile z režiserjem Šestom, Gregorinom itd. prav dobro alj vsaj povoljno zasledene. Sploh so igrali z vsmo, študirano je bilo brezbrižno in Šestova režija je bila vzorna. Tudi vnanja. Skoro vsaka slika je kazala prav značilno dekoracijo. Zlasti zaplankani prostor fotografa, za katerem stoji streljarna in popotni vagon, dalje prizor z železniškim nasipom, ki ima cestni predor, skozi katerega gledajo oddaljeni dimniki tovarn, in pa mistični policijski komisariat v nebesih z razsvetljenima Molzesovima tablama ter vhodoma v nebesa in v vice. — Kdor se hoče en večer res prijetno zabavati, naj ne zamudi te skrbno pripravljene igre. Potem lahko še razmisli, kako nadaljnjo vlogo je namenil Molnar Liliumu, ali zopet vice, ali nebesa. — O »Madame Sans Gene« bom še poročal; stvar se mi je zakašnela, ker so se okrog te igre godile razne stvari, o katerih sem iskal informacij.

M. Z.

— Šentflorjski gledališki oder v Ljubljani naznanja, da je radi vročine končal letošnjo sezono. Z ozirom na prošnje z več kraljev za gostovanje, je odsek odobor sklenil, da bo odsek gostoval več sobot in nedelj po deželi, vsem želim pa ni mogoče ustreči, ker so igralci večkrat zadržani po svoji službi, pa tudi ker se morajo pripravljati za vsesokolski zlet, ko bodo dali v državnem gledališču pet prvovrstnih predstav.

Dr. V. Burian: Z kulturno života slovenskega. V 137. številki praških »Narod. Listov« z dne 21. t. m. je v prilogi izšlo dalje poročilo prof. dr. V. Buriana o kulturnem življenju Slovencev, in sicer v vprašanju jezikovne (pravilno izgovorove) reforme, o dram in operi ter o najnovejših prevodih iz češčine.

— Češkoslovaška republika za ruske pisatelje. V Češkoslovaški živi cela vrsta ruskih pisateljev - beguncev. Češkoslovaška vlada jim je dala oseba posojila, vračljiva po povratku upnikov v domovino. Vrh tega je bil izročen v našem združenju ruskih pisateljev kot bivališče bivši kraljevski grad Antol v Tatrah blizu železniške postaje Tisovec Murani. Udučenje je nepolitično ter obsega ruske literate in žurnaliste raznih strank. Praški ruski begunci-literati sodelujejo vsi pri čeških dnevnih. Čudno je, da ruski begunci v Ljubljani nimajo v naših listih ničesar poročati.

— Giovanni Papini: Storia di Cristo. Italijanski filozof, pesnik, politik je napisal roman o Kristu. Kakor Renan in Strauss je Papina na podlagi biblije in raznih globokih študij napisal knjigo 630 strani z 29 poglavji, v katerih opisuje realistično življenje Kristova in njegovo dobo. Roman je prepleten z zgodovinskimi, moralnimi in verskimi razmislihanji ter dosega njegov slog mestoma klasičnost Flaubertove »Salomoe«. Delo je predvsem umetniško ter so Papini je razlaga Kristovih nauk čisto po njihovi razlagi Tolstega. Krist mi je največji revolucionar, najpogumnejši pobudilec starih vrednot, največji paradoksalni, sovražnik veka kapitalizma, prijatelj vseh zatracov in izkoriščancev. Roman je izraz protimaterialistične struje človeštva, vsesokovski, a toleranten. Morda ga dobimo kmalu tudi v slovenskem prevodu.

Iz naše kraljevine.

— Kredit za palačo poljedelskega ministrstva. Ministrstvo za javna dela je dovolilo za zgradbo nove palače poljedelskega ministrstva kredit v znesku 9.584.333. Din.

— Telefonska zveza Beograd — Split. V kratkem prično z napeljavo nove telefonske zveze Beograd — Sabac — Sarajevo — Split.

— Za popravilo ceste Vranje - Korbogovac - Bosilgrad je dovolilo ministrstvo za javna dela peti kredit v znesku enega milijona dinarjev.

— Rekonstrukcija mostov v Srbiji. Ministrstvo za javna dela je dovolilo za rekonstrukcijo mostov na niški progi 400.000 Din.

— Ministrski šoferji. Ministrski svet dovolil 40.000 Din za nove obleke in kape ministrskih šoferjev.

— Barake za jeticine. Odobren je ponovni kredit v znesku 2.946.410 Din za zgradbo barak za jeticine bolnike v Surdulici.

— Bolnišnica v Kragujevcu. Vlada je dovolila za dovršitev zgradbe bolnišnice v Kragujevcu zadnji kredit v znesku 500.000 Din.

— Naseljevanje ruskih oficirskih rodlin v južni Srbiji. V Beogradu poročalo, da je takozvani ruski polnočni minister (bivše caristične vlade) prosil ministrstvo za agrarno reformo, naj se da generalu Zavtinskemu potreben kompleks zemlje v južni Srbiji, kjer bi se naselila kozška kolonija, obstoječa iz 20 oficirskih rodlin. To zadevo bo rešil ministrski svet.

— Velika tihotapska afera v Banjaluki — država prikrašana za več milijonov dinarjev. V Banjaluki so odkrili veliko tihotapsko družbo, v katero je zapletenih več ugodnih oseb mesta Banjaluke. Tihotapilo se je s cigaretami, papirjem, igralnimi kartami, svilo in drugimi monopolnimi stvarmi. V tej tihotapski družbi se nahajala celo sam gradonačelnik, Hamdija Afgan, veletrgovec in veleposesnik v Banjaluki, kateri je od gradonačelnika suspendiran ter se nahajal sedel v preiskovalnem zaporu. Vse zadevo ima v rokah okrožna sodnja, katere vodi daljno preiskavo. Do danes je v zaporu razen gradonačelnika še več ugodnih trgovcev in pa podkomesar in dva komesarja financijalne straže, kateri so bili s tihotapci v zvezi. Semkalj spada tudi nekaj carskih uradnikov. Do danes je toliko ugotovljeno, da je bila država prikrašana vsled falzificiranja trošarinskih markic na trošarini in carjani za več milijonov dinarjev. O daljšem poteku te afeze bomo poročali pozneje.

Dopisi.

— Občinske razmere na Jesenicah. Pismo nam: Idilične razmere vladajo v naši občini, to je v občini, ki je gotovo ena najlepših in najvažnejših v Sloveniji. In ker te kriče že do neba, se čutimo prisiljeni, da povemo na glas širni javnosti, kaj je pri nas v današnji dobi vse mogoče. Pri nas imamo namreč kar tri gerente, dalje pravilno izvoljeni občinski odbor in zopet nobenega gerenta in tudi nobenega župana. Prvi in prvi gerent, ki ima dekret želje vlade za Slovenijo, oddelek za notranje zadeve z dne 24. marca 1919, števil. 1997, je tukajšnji restavrat, demokrat Lovro Humer, ki je sicer dne 16. oktobra 1919 vsled zaslug znanih obrekovalcev pogojno in začasno figniral na to mesto, a odstopil pa ni in slavnja vlada ga do danes tudi še ni razrešila, vlada, oziroma poverjenstvo za notranje zadeve je potem z ukazom z dne 25. oktobra 1919, št. 12.677 odredila, da naj do nadaljnjega odredbe vodi občinske posle najstarejši član gerentskega sveta. To je bil Nikolaj Bernard, tovarniški delavec na Savi, ki pa teh poslov ni hotel sprejeti. Potem so ostali člani z okrajnim glavarjem Mencingerjem licitirali toliko časa, da je občinske posle prevzel klerikalce Valentin Černe, čevliar na Jesenicah. Ta gerent je vodil občinske posle od 29. oktobra 1919 naprej, ne da bi bil kdaj dekretiran kot gerent in doba »začasne odredbe« je ostala večna. Med tem časom je bil izvoljen tudi občinski odbor, ki pa se ni mogel konstituirati, ker vsled strankarskih razmer ni bilo mogoče izvoliti župana in svetovalec. Vseled volilnega izida za občinske volitve imajo klerikalci v naši občini nekako tretlino moči in so v občinskem odboru zastopani od dvaintridesetih z 11 odborniki, danes pa imajo sivelega razrešenega neregenta in 4 člane v svetu, v katerem parafira zaradi lepšega samo še 1 demokrat. Naravno je, da je klerikalna stranka vesela takih razmer in si ne želi nobene spremembe, saj manjšina gospodari na Jesenicah. Nazadnje je radi raznih pritiskov vlada vendarle morala uvideti, da je treba na Jesenicah neke reforme in je z razglasom pokrajinske uprave za Slovenijo z dne 25. oktobra 1921, št. 30.592, Uradni list št. 132, od 3. novembra 1921 imenovala za gerenta jeseniške občine dr. Franceta Kogojca, okrožnega zdravnika na Jesenicah in je obenem z istim razglasom razrešila neregenta Valentin Černa gerentskih poslov. Kakor občani vidimo, je od takrat preteklo že nad 6 mesecev, a novi gerent vodstva občinskih poslov še do danes ni prevzel in razrešeni neregent Valentin Černe vodi in vlada jeseniški občini kakor jo je kot neregent vodil do dneva svoje razrešitve. Ali ste ljudje širne naše domovine že slišali, da bi odstavljeni organ kake oblasti še pol leta po odstavitvi ali razrešitvi vodil svoje prejšnje posle? Vprašamo g. Juriste, so li čini in pravna dejanja, ki jih stori tak organ zakonito veljavni? In to se godi danes pri nas! Na ta način imamo na Jesenicah enega nerazrešenega gerenta z dekretom, drugega gerenta tudi z dekretom, ki občinskih poslov ni prevzel in tudi še razrešen in ni končno enega razrešenega neregenta, ki proti vsem obstoječim zakonitim določbam gospodari z občinskimi imetjem in podpisuje spise za občino. Marsikomu se bo zdelo to neverjetno, toda resnično je do ptičje. Mi občini in davkoplačevalci, ki ne pripadamo stranki neregenta in večini gerentskega sveta, odločno protestiramo proti takemu kršenju zakona in zahtevamo odločno, da se napravi tudi pri nas red.

— Slovenska otvoritev ambulaterije PTL. V nedeljo dopoldne se je v veliki dvorani Kazine v Mariboru vršila slovenska otvoritev ambulaterije »Protituberkulozne lige«. V otvoritvenem govoru pred številnimi udeležniki je okr. glavar dr. Lajnašič po pozdravu zastopnika tudi najvišje zdravstvene oblasti v Ljubljani, dr. Kralja, predsednika »Društva zdravnikov Maribor«, ministra n. r. dr. Jankoviča kot protektorja »Protituberkulozne lige« ter župana Grčarja, v glavnih obrisih pojasnil namen in cilj lige ter posebno važni pomen ustanovitve lastnega ambulaterije. Ambulaterij v Stolni ulici bo vse te dni na ogled občinstvu in prične s poslovanjem v soboto. Odprt bo vsem slojem; siromašnim se nudi zdravniška pomoč brezplačno, imovitim bolnikom se po preiskavi in konstatiranju bolezni nasvetuje zdravljenje privatnim zdravnikom in sicer v glavni sinoti po navodilu zdravnikov večšakov ambulaterije. Govornik želi, da ostanejo ligi zvesti še nadalje vsi oni, ki so s svojo požitvostnostjo pomagali ustanoviti ambulaterijo. Minister na r. dr. Jankovič pozdravi ligo kot predsednik zdravniškega društva in protektor lige. Župan Grčar čestita v imenu mesta in prebivalstva odbora lige, kateremu izreka iskreno zahvalo za to veliko požitvostno delo, želi, da to delo najde od pomoči. Šef-zdravnik dr. Kralječ pozdravlja ligo kot zastopnik ministrstva za narodno zdravje, oziroma zdravstvene- ga odseka za Slovenijo, čestita odboru na tem prvem uspehu ter želi vspeha in koristi za najširše sloje. Docent dr. Matko predava zelo poučno in koristno vprašanje: Solženje, njegova koristi in škodljivost. Predavanje je bilo sprejeto z velikim odobravanjem. Ob zaključku se okrajni glavar dr. Lajnašič spominja dobrotnikov, ki so brezplačno sami ustvarili ta vrlo uspešno ambulaterijo. Glavna zasluga za to delo pa gre docentu dr. Matku, kateremu izreka še posebno zahvalo. Otvoritveni slavnosti je sledil ogled ambulaterije v Stolni ulici, kjer so se v posebno knjigo vnsali poleg odbora dobrotniki in prijatelji lige. Ambulaterij, ki bo opremljen še z modernimi aparatmi itd., je res tako lično in mojskrsko izvršen, da je nani lahko pomosen ne le Maribor in da zanj postaja vzgled sličnim napravam širom države.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 27. maja 1922.

— Program poročnih svečanosti. In Beograda javljajo: Program poročnih svečanosti je ostal v bistvu isti, kakor je bil prvotno določen za 1. junija. Dne 5. junija odplove posebno kraljevo odposlanstvo na vojnih ladjah romunski kraljevski dvojici nasproti do Oršave. Dne 6. junija ob 4.30 zjutraj krene romunski kraljevski jaha v spremstvu naše vojne mornarice nazvzgor po Donavi proti Beogradu. Kraljevi jahi prispe nasproti tudi posebno brodogojce, na katerem bodo razne deputacije glavnih mest in visoki dostojanstveniki. Dne 6. junija ob 5. popoldne prispe romunski kraljeva jaha med velikimi svečanostmi na savsko pristanišče. Svoji je bila smotra celokupna podonavske vojne mornarice. Monitorji in ostali brodi so pluli po Donavi do Viničnice. Zvečer so monitorji metali svetlobne žarke z reflektorji na Beograd.

— Jugosloveni! Jutri se po Ljubljani prodajajo znaki in cvetle za porušeni Bitoli. Dolžnost vsakega rodoljuba je, da po svoji moči prispeva za nesrečne Bitoljane. Prepričani smo, da bo Ljubljana dokazala svoje groto jugoslovansko žutost srce ter obilno priložila k lažjemu bode naših lužnih bratov. Poleg tega pozivamo vse rodoljube z dežele, da pošljejo prispevke za Bitoli na naslov: Org. Jug. Nacionalistov, hotel "Soda", Ljubljana. Vsi darovalci bodo priobčeni v novinah. — Odbor "Orluna".

— Z univerze. Na tehnični fakulteti ljubljanske univerze so imenovani g. arhitekt dr. Alojzij Kralj za rednega profesorja arhitektonike, ing. Šercelj za profesorja gradbene konstrukcije, in ravnatelj državnih železnic g. Alojzij Hrovat za izrednega profesorja železniških konstrukcij, prof. g. Nikola Ačimovič pa za profesorja rudarstva.

— Odlikovanje. Kralj je odlikoval z redom Sv. Save V. reda nadučitelja g. Petrička v Zalcu za zaslug, ki si jih je pridobil na polju hmeljarstva.

— Drevo svobode v Ljubljani. Zagrebški "Jutranji List" je 25. t. m. prinesel članek "Iz Jakobinskega Zagreba. Drevo svobode". V njem citamo: Grof Zichy, judex curiae, je pisal iz Oroszvara velikemu županu Nikoli Škrlec pismo dne 14. junija 1794, v katerem govori o zagreb. trgovcu Schifferju, ki je na javni maškeraди predstavil giljotino, in o drevesu svobode, ki se je pojavilo 20. aprila na Markovem trgu. Drevo svobode je nosilo šiljasto rdečo jakobinsko kapo z napisom: Živela svoboda in enakost! V Parizu so zasadili prvo tako drevo svobode Jakobinci 1. 1790, v Zagrebu so imeli tako drevo leta 1794. Niti dva meseca nato so v Zagrebu prileli Ivana Taufererja, biv. kapetana avstrijske vojske, ker je bil denunciran, da je kot hrvaški Jakobinec in neutrudljiv propagator francos. revoluc. idej postavil 20. aprila z odobravanjem biskupa Vrhovca "drevo svobode" na Markovem trgu v Zagrebu in že pred tem v Ljubljani. Krivde pa mu niso mogli dokazati ter so ga izpustili. Članek piše tudi: Službeni akti, ki jih hranit arhiv županije zagrebske, nazivljajo hrvaške Jakobince, kakor tudi one iz štajerske in Kranjske "sodrogo" francoske svobode in "požigalce" (palikunce). Ti Jakobinci so imeli tajne sestanke v Galufuovem jarku za nekdanjim Petrovim pokopališčem, ter so razširjali revolucionarne spise v veza in nevezani besedi. Te jakobince omenjajo policijski spisi že leta 1792! Ne spominjamo se, da bi doslej kjerkoli čitali o štajerskih in kranjskih jakobincih. Naši zgodovinarji so nam v avstrijski dobi pa marsikaj zamolčali. Nadejamo se, da nam mlajši naši zgodovinarji odkrijejo marsikaj doslej prikrita. Da bi bili Slovenci že v letih 1792—1794 revolucionarni jakobinci?! To je odkritje, ki bi nas navdalo s ponosom, ako bi se izkazalo resnično. Zakaj Slovence slika dosihmal vsi kot strahopetne sužnje.

— Razpust upravnega odbora Mestne hranilnice ljubljanske. Prejeli smo in priobčujemo: Gospod dr. Ivan Stanovnik je v seji upravnega odbora Mestne hranilnice dne 24. t. m. kritiziral vladno radi razpusta upravnega odbora omenjene hranilnice ter pri tem iznosil one klevete ki jih je pisal Čičvaričev "Beogradske dnevnike" o meni, češ da sem zlorabil uradno oblast in nakupil tovarniško milijonsko podjetje. G. dr. sem hvaležen, da je povzročil priliko razčiščit zadevo pred sodiščem v Sloveniji, kamor ga bo državno pravdnstvo pozvalo. Povem mu tudi pričo, od katere izhajajo vse te klevete in ki ima najbrže dokazilni material, t. j. g. K. R., bivši sekretar milijonskega tovarniškega podjetja in čezar zaveznik je postal g. dr. Stanovnik. Izjavljam tudi, da nisem niti in statu demissionis niti vpokojen in da v Beogradu na mojo upokojitev nikdo ne misli, ker je moje delovanje kot uradnik najmanj tako čisto kakor ono mojih klevetnikov.

Dr. Rudolf Maru.

— Fevdalizem. Deveto javno predavanje Zvonimira Bernota, glavnega urednika "Napreča": Fevdalizem. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad deset minut. — Sobota, dne 27. maja 1922. Velika dvorana Mestnega doma v Ljubljani. Začetek točno ob

20. konec najpozneje ob 22. — Cena vstopnicam običajna.

— Upravnik M. Hubad in Mar. Kogoj. V 2. številu "Treh labodov" citamo: Matel Hubad je kot glavno geslo svojega dela (pri gledališču) označil koncentracijo slovenskih umetniških sil. Skoro v isti sapi je odbil komponista Marija Kogoj — eno najjačjih reproduktivnih sil v Sloveniji — češ da primanjkuje denarja. Maril Kogoj se je izrazil pripravljenega, naštetih tri operna dela brezplačno, a upravnik Hubad je tudi to ponudbo odbil. Ne ve se torej, kako si g. Hubad predstavlja koncentracijo. — Tako nam "Trije labodje" nadomeščajo prav dobro tudi humorističen list, ki ga že dolgo nismo imeli.

— O slabih učnih uspehih. Pišejo nam: Govorilo se je v neki družbi o člankih, katere so prinašali listi o slabih uspehih na naših šolah. Marsikaj se je priznalo, marsičemu se je tudi oprekalo. Tako n. pr. se je razpravljalo o razgovorih starešev s profesorji. »Kakšni razgovori?« je vzkliknil nevoljen neki oče. »Pridem, povprašam po svojem fantu kako in kaj, pa vzame profesor svoj notes iz žepa pa mi pove red, katerega je dobil fant iz njegovega predmeta. Ne da bi mi rekel še kaj, pozdravi in gre. Dom in šola morata delati vzajemno, se križi in povdarja, ali je to kako tako delo, če mi profesor pove le red in še to morebiti le nevoljno? Saj dobivamo konferenčne listke in spričevala, vzgojitelj bi mi moral povedati kaj drugega, svetovati glede dijaka, povedati, kaj je opazil na njem itd.« Drugi oče, trgovec — računar pa je prav trgovsko stavil družbi to-le vprašanje: »Mi trgovci delamo valed vojnih posledic mnogo manj nego pred vojno, industrialec ne producira toliko kolikor pred vojno, delavecem se je moral skrajšati delovni čas. Vojna nas je zdelala vse, na njenih posledicah trpimo vsi. Le od dijaka — siromaka, ki je tudi preстал v pomankanju in stradanju vsa vojna leta, ko je bil baš v oni dobi, da je raste in se razvijal, le od njega se zahteva toliko in še več nego pred vojno. Koliko je je jezikov na gimnazijah? Poleg slovenščine, srbo-hrvaščine, francosčine, nemščina in latinščina! Klasičar se pa prav tako, ali šš strožje, nego pred vojno, ne glede na to, da je sedaj več predmetov in otroci oslabeji valed nezadostne hrane med vojno in nezadostne tudi sedaj za dobro polovico dijaštva.« Ali in v koliko je ta razlaga upravičena?

— Na gozdni piknik jutri, v nedeljo, v Regaljevem galju pod utrdami starega ljubljanskega gradu se enkrat opozarjamo občinstvo, da se ga udeleži. Piknik traja od devetih zjutraj do osmih zvečer. Za najraznovrstnejšo zabavo je preskrbljeno.

— Pokrajinska obrtna razstava v Celju. Razstavljal odbor pokrajinske obrtne razstave, ki se vrši od 12. do 22. avgusta t. l. v Celju, razglasa, da je rok za prijave k razstavi podaljšal. Naj nikdo ne zamudi prilike, da si napravi najprimernejšo reklamo za svoj obrat o priliki te razstave. Zvezna tiskarna v Celju izda sporazumno z razstavnim odborom reklamno brošuro, oziroma priročen »Vodnik« o razstavi. Obsegal bo poleg poučnih člankov iz obrti in pregleda razstave inserate vseh vrst, ki se je udeleži.

— Ruska deca. Ob Cesti na južno železnico stoji baraka, kjer prebivajo Rusi — begunci. V eni teh barak so si otvorili letos v veliki noči svojo rusko šolo in v tej baraki so priredili na Vnebohod zabavo z deklaracijami, otroškimi igrami, s plesi in telovadbo. V baraki je bilo mnogo pred določeno uro zvalno vrvenje ruske dece, ki se je pripravljala za nastop, nekateri so še imeli glavno skušnjo. Šolski prostor je bil okusno okrašen z zelenjem in trobojnimi kamni ter bil nabito poln skoro izključno ruskega ljudstva. Ti ruski malčki! No vem, je-li že njihov jezik tak ali jim je igrala umetnost v krvi, fakt je, da ne recitirajo kakor navadno otroci, ampak kakor bi bil vsak od njih mal, toda cel umetnik. Med točkami je balalajka spremljana po kitari pela otožne ruske pesmi. Mnogo občudovanja in priznanja so žele gibne plesalke, jako finih krenjenj. Naposled je bila zunaj na dvorišču še telovadba, ki je tudi uspela prav dobro.

— Pokr. namestnik v Mariboru. Pokr. namestnik g. Ivan Hribar se je v četrtek mudil v Mariboru. Na krajnem glavarstvu je dopoldne sprejel deputacijo odbora za pokrajinsko obrtno razstavo v Mariboru in sicer gg. Novaka kot predsednika, Krizničnika kot načelnika fin. gospodarskega oddelka in Kravosa kot glavnega blaginika. G. pokr. namestnik se je prav živahno zanimal za prireditve razstave, katero hoče tudi osebo podpirati, izrazil je obžalovanje, da vlada ne more prispevati k stroškom razstave ker taka podpora ni predvidena v budgetu, ampak g. pokr. namestnik je sam iz svojega fonda razstavnemu odboru naklonil 50.000 K, katere je takoj izročil glavnemu blaginiku g. Kravosu. Pri tej priliki so prišla v razgovor važna vprašanja glede določenosti vladne in posebno vojaške strani zastopanih gradbene akcije v Mariboru. G. namestnik je zavrnil tozadevne govornice kot neutemeljene. Ob pol 12. je gosp. namestnik sprejel pri g. dr. Pavlu Turnerju čegar gost je bil, častno občinstvo, katero mu je podelila občina Krčevina. Popoldne se je g. namestnik ogledal konjako dirko na Teznu, kjer se je s posebnim zanimanjem razgovarjal s predsednikom g. Kosmatinom. Zvečer povratek v Ljubljano.

*) O tem ob priliki.

— Tekmovalno streljanje na vojaškem strelišču. Pravila za tekmovalno streljanje priobčena v »Lovcu« se spremenile v toliko, da se sprejme prijave tudi za streljanje na dan streljanja na strelišču samem. Udeležba je do sedaj velika, lahko pa bi bila boljše v skupini streljanja z lovsko puško na 100 m. Ker so v tej skupini velika darila, I. darilo 2000 kron, II. 1000 kron III. 700 kron, IV. in V. 500 kron in je daljava 100 metrov malhna, si bodo pri tej udeležbi malo boljši strelci z lahkoto pridobili dobra darila. Na strelišču bodo tudi za to skupino pripravljene puške in naboji. Udeležbi se lahko streljanja v tej skupini vsak državljan kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki je dopolnil 18. leto. Vstopnina na strelišče je en dinar. Na strelišču je preskrbljeno za jed in pijačo. Pričetek streljanja je dne 5. junija ob dveh popoldne. G. lovci si lahko ogledajo dopoldne na vzorčnem sejmišču razstavo rogova in razstavo psov.

— Poroka. Gdč. Marica Furjan, hčerka odvetnika v Ljubljani, se poročila dne 27. t. m., z g. dr. Vladimirjem Kreč, odvetnikom v Ljubljani. Obema prisrčno čestitamo!

— Smrtna kosa. V hiralnici v Ljubljani je umrla usmiljenka s. Marcelina Anica Lipah iz Dobrunj, stara 24 let. V m. p.!

— Na poslovnem večeru g. nadpoštara Viktorja Trevena, ki je odšel iz Ormoža na Bled, se je nabralo za Jugoslovansko Matico 508 kron.

— Dela v parkih in stroški mestne občine. V parkih starih in novih — se je pričelo pomladansko delo. To delo požre mestni občini vsak teden tisočake. Pa stavimo, da se bodo baš v času, ko bo urejeno in v najlepšem cvetju in rasti, našle podvajane mlade tolpe, ki bodo po teh urejenih parkih ruvale klopi in uganjale vandalizem. Zato pravimo samo to: Za nočni čas je postaviti v parke oborožene, brezozirno nastopajoče čuvaje, v bližini pa naj stoji policijski organ, da bo ob potrebi za pomoč civilni straži.

— Čuvajte se slenarjev! Ministrstvo za zunanje zadeve je dobilo ob poslanstvu v Bernu obvestilo, da obstoji po podatkih švicarskih oblasti v Madridu goljufiva družba pod imenom »Etablissements novelty« ali »International office novelty, mundial artistica«, Madrid. Calle Ferraz 13—15, ki razširja zlasti v Švici tiskane prospekte, v katerih objavlja onim, ki hočejo v svojem prostem času zbirati za to družbo razglednice v barvah, velike nagrade. Prospekt veli, da se navodila za to zbiranje takoj dastavijo, ko se pošlje družbi 15 frankov. Če pa kdo pošle denar, zastoji čaka na odgovor. Občinstvo se opozarja na to družbo, ker ne deluje samo v Švici, temveč tudi v drugih deželah.

— Tatovi čistošopov. Po ljubljanski kavarnah se dogajalo v zadnjem času neprestano tatvine najrazličnejših, zlasti ilustriranih čistošopov. V kavarni »Zvezda« so bili te dni ukradeni ti-le listi: »Wiener klinische Wochenschrift«, »Wiener Modes«, »Dom i Svet« in razkošno ilustrirani francoski čistošop »L'Illustration«. Kavarnar g. Krapež razpisuje nagrado 200 K tistemu, ki bi izsledil tatu ali dal take podatke, da bi bilo mogoče priti na sled tatovom.

— Nesreča in nezdoga. Posesnik Fran Šerme iz Slivnice pri Grosupljem je pri spravljani hlobov padel in si zlomil desno roko. — Franc Kolišek, trgovski potnik iz Ljubljane, je pri dirki med Rovtami in Zin padel z motocikla. Pri padcu je dobil težke notranje poškodbe. — Ivanu Stežiču, železniškemu sprevedniku, je med vožnjo odletel košček pepela v desno oko in mu ga občutno poškodoval. — Mizararnemu pomočniku Francu Žilavcu je stroj odtrgal prst na levi roki. Antonija Poženel iz Planine je zgrubila na vozu ravnotežje in padla pod kolesa. Pri padcu si je zlomila desno nogo. — Vinko Žgalnar iz Zakotnikov je došel z dletom košček lesa. Dieto mu je spodletelo in se je pri tem nevarno urezal v levo roko. — Vse poškodovance so prepeljali v bolnico.

— Velik vlom v Osijeku. Na kolodvoru v Osijeku se množe zadnje čase tatvine in vlomi v železniške vozeve. V sredo ponoči je bilo vmlomljeno v dva vagona. Iz prvega so odnesli tatovi veliko množino usnja v vrednosti več 100.000 K, iz drugega pa pet velikih zabojev dragocenih ročnih izdelkov.

— Pretep z nožem radi ljubice. Delavca Anton Citar in Franc Ustar sta se radi nekega dekleta sprla. Med prepripiom pa je Ustar potegnil iz žepa nož in ga zabodel Citarju v levo prsno stran. Citarja so prepeljali v bolnico. Ustarja pa v zapor.

— Nesreča s kropom. Stanka Marinič, žlema hči delavke, stanujoča v baraki pri klavnici, se je zaletela ravno v trenutku v Ano Marn, ko je slednja držala lonec vrele vode v roki. Marnovi je padel lonec iz rok in krop je poparil nesrečnega otroka. Težko opečnega so ga prepeljali v bolnico.

— Velik ulom. V hiši na Gospodarski cesti št. 4 je bil izvršen v podstrežju ulom in so bile ukradene nastopne stvari: črn ženski kimono plašč iz fine kožuškovine s sivo svilo podložen; črna moška zimska suknja s črno svilo podložena; črn ženski plašč z ovratnikom iz črne kožuškovine; kratka moška zimska suknja z lističim ovratnikom in tri velike rjuhe. Kdor izsledil ukradene stvari, dobi 5000 K nagrade.

— Maribor brez luči. Električna razsvetljava v Mariboru strajka že tri dni. V sredo večer je bila v celnem mestu tema. Na glav. kolodvoru so imeli valed tega mnogo škode.

— Nesreča na cesti. V petek dopoldne so se v št. 11ju na meji blizu Antonu Weberu splašili konji. Weber je pri tem tako ponesrečil na spodnjem delu telesa, da so ga morali pripeljati v Maribor v bolnico. Na kolodvoru mu je dala prvo pomoč rešilna postaja.

— Koncert v hotelu »Tivoli« v nedeljo dne 28. maja 1922. od 17. do 21. ure. Godba Dravske divizijske oblasti. Vstopnina prost. — Se priporoča Vek Dolničar.

Najnovejša poročila.

Velika politična debata o angleškem parlamentu.

Lloyd George o rusko - nemški pogodbi in genovski konferenci.

— London, 26. maja. (Izv.) V spodnji zbornici je začel Lloyd George v obsežno zasnovanem govoru govoriti o splošnem političnem položaju. Njegov govor obsega vse glavne gospodarske, finančne in politične probleme. Spodnja zbornica, kakor tudi ostala politična javnost zasleduje ta politični govor Lloyd Georgea z velikim zanimanjem in napetostjo. V glavnem je politična javnost zainteresirana glede rusko - nemške pogodbe, glede razmerja Anglije do Francije, glede reparacijskega vprašanja in ostalih gospodarskih vprašanj, ki jih je razpravljala genovska konferenca.

Lloyd George je včeraj najprej razpravljal o rusko - nemški pogodbi in o genovski konferenci. O rusko - nemški pogodbi je izjavil, da noče obširno govoriti o vsebini te pogodbe. Smatra za veliko napako, da je Nemčija to pogodbo podpisala. Prižal na je, da je pogodba med tema dvema narodoma bila posledica težkih razmer. Oba naroda sta težko trpela, oba naroda sta več ali manj ponižana, več ali manj obsovažena, radi česar ne moreta priti do prave veljave v svetovni politiki. Rusko - nemška pogodba je zveza v nesreči

in ponižanju in dana je možnost, da se iz te zveze rodi iskreno prijateljstvo.

V glavnih potezah je za tem Lloyd George očrtal delovanje genovske konference. V bistvenih točkah je omenil cilje haaske konference ter naglašal pomen štirimesečnega premirja.

Po končanem govoru je zbornica prešla v načelno debato glede genovskih točk Lloyd Georgeovega govora.

Glavni govor o razmerju Anglije do Francije in o nemških reparacijskih plačilih na je Lloyd George prihranil za ponedeljek. Ta govor pričakujejo še z večjo napetostjo, kajti vsi merodajni krogi v Angliji in Franciji so vrlo zainteresirani na načelnih izjavah angleške vlade.

— London, 27. maja. (Izv.) Po končani seji parlamenta je Lloyd George na banketu, ki se ga je udeležilo okoli 300 njegovih somišljenikov, govoril o nalogah Velike Britanije. Naglašal je, da bo Velika Britanija vporabila vse svoj vpliv in vse svoje moralne in fizične sile, da se vzpostavi svetovni mir. Ves svet je potreben miru. Govor so navzoči sprejeli z viharim odobravanjem.

DR. NINČIČEV ODHOD V SARAJEVO.

— Beograd, 27. maja. (Izvirno.) Zunanji minister dr. Ninčič odide z današnjim večernim brzovlakom v spremstvu šefa kabinete pisarne ministrskega predsedstva dr. Velje Popovića v Ilidže, da tam poroča ministrskemu predsedniku g. Nikoli Pašiću o posredovalnem predlogu Lloyd Georgea za sporazum z Italijo.

DRŽAVNI PRORAČUN.

— Beograd, 27. maja. (Izvirno.) Finančni odbor je k predlogu proračuna za leto 1922. izvršil glede postavk o dohodkih nekatere redukcije oz. povišanja: 1.) carine v postavki 417.310 din. zmanjšane na 327.310; 2.) trošarina je povečana od 490.000.000 na 526.000.000; 3.) dobiček pri novcu povečan od 810.000.000 na 1 milijardo 40.000.000; 4.) davek na premoženje, določen na 597.112 je ukinjen v polnem obsegu. 5.) Invalidni davek je povečan od 26.065.750 din. na 49.600.000; 6.) Takse so povečane od 158.615.375 na 388.000.000 din.; 7.) monopolne takse so povečane od 1 milijarde 242.489.125 na 1 milijardo 740.244.250 din.

VOJAŠKI DOPUSTI.

— Beograd, 27. maja. (Izvirno.) Posebni parlamentarni odbor je včeraj predložil narodni skupščini predlog zakona o vojaških dopustih. Predlog zakona ima dva člena. Prvi člen določa, da imajo redovi, korporali in podoficirji pravico do petdnevnega dopusta. Dopusti se podeljujejo po abecednem redu vsak mesec. Potovanje domov in nazaj se ne šteje v čas dopusta. Drugič določa zakon, da imajo redovi, korporali in podoficirji stalnega kadra in rezerve za časa vojne mobilizacije in vojne po prevladu vrhovne komande pravico do dopusta.

GIBANJE JUGOSLOVENSKIH ŽELEZNIČARJEV.

Deputacija sprejeta v avdienci pri kralju. — Glavne zahteve železničarjev.

— Beograd, 27. maja. (Izv.) Kakor znano, so zastopniki Narodne jugoslovanske železničarske organizacije na kongresu v Ljubljani dne 14. maja sprejeli več resolucij, ki zahtevajo od beogradske vlade izboljšanje gnotnega in službenega stanja železničarjev. Na podlagi teh resolucij je včeraj ob 17. popoldne posebna deputacija jugoslovanskih železničarjev izročila v pol ure trajajoči avdienci kralju Aleksandru I. obširno spomenico, ki v štirih glavnih točkah vsebuje najnujnejše železničarske zahteve: 1.) uvedbo edinstvenega zakona o železniški službeni pragmatiki za vse železničarje cele kraljevine, v kolikor to osoble ne spada pod uradniško službeno pragmatiko. 2.) Revizijo dosedanjih draginskih doklad za vse železniško osoble. 3.) Nabavo službenih oblek posebno prožnemu in prometnemu osobju. 4.) Takojšnje ureditev draginskih doklad železniškega delavstva vseh kategorij.

Deputacijo, ki je bila sprejeta v avdienci, so tvorili: predsednik Saveza jugoslov. železničarjev inšpektor Joca Stanojevič, podpredsednik Saveza SJŽ, Mihael Ristič, strojevodja, glavni tajnik Aca Pavlovič in glavni blaginik centralnega odbora Svetozar Jovanović.

Borzna poročila.

— Zagreb, 27. maja. Prosti promet, (Kurzi v kronah). Curih 58.50, 54.—, Pariz 26.—, 26.25, London 1272.—, 1278.—, Berlin 94.—, 98.—, Dunaj 2.80, 2.85, Praga 550.—, 552.—, Trst 14.80, 14.90, Budimpešta —, 34.50. Valute: dolar —, 280.—.

— Curih, 26. maja. (Preko Dunaja.) Zagreb 1.85, Dunaj 0.0525, Budimpešta 0.62, Berlin 1.789, Praga 9.95, Milan 27.424, Pariz 47.74, London 23.299, Newyork 5.2425.

— Curih, 26. maja. (Direktno.) Zagreb 1.8001, Berlin 1.789, Milan 27.44, Praga 10.001, London 23.309, Pariz 47.69, Newyork 5.2425.

— Curih, 27. maja. (Izv.) Predborza: Zagreb 1.85, Berlin 1.76, Dunaj 0.051, Budimpešta 0.63, Praga 10.37, Milan 27.40, London 23.285, Pariz 47.637, Newyork 5.2350.

— Trst, 26. maja. Beograd, 27.10, Berlin 6.65, Praga 37.—, London 84.85, Curih 363.50, Pariz 173.75, Newyork 19.—

Pozvedbe.

— Pozabljen je bil v četrtek, na praznik, v Borovnici stativ za fotografski aparat. Prosi se poštenega najditelja, da ga odda proti primerni nagradi v upravnistvo Slovenskega Naroda.

Poslano.*

ANTON PESEK.

Gospodin Anton Pesek mi je jedanput u Mariboru u velikoj nevoji pomagao, a ja sam mu za to bio zahvalan, a i danas sam mu još zahvalan za to. Ali ipak moram da branim svoju čast, pa nemogu o raznim stvarima više da šutim, iako sam nameravao da sve skandale g. Pesku za onu dobrotu u Mariboru oprostim. Ja sam g. Peska upozoravao na to, da će me on na tal korak pristiti, ali on me je poznavao kao dobričina, pa nije verovao. Sada moram da progovorim u javnosti, jer to dugujem svojim prijateljima, svojoj ženi itd.

Osnovao sam g. Pesku list »Jugoslavenski Informator« a onda oglasni zavod »Ara« i bio sam ravnatelj tog poduzeća. Mučio sam se za g. Peska kao marvinče često po tri dana i tri noći, a da ni pol sata nisam spavao u tih 72 sata, ja sam to činio, jer sam g. Peska veoma volio i držao sam ga za osobito dobrog čovjeka.

Ja sam u mjesecu martu g. Pesku otkazao, jer je gospodin Pesek bio počinio veliki jedan »šutera« pa nisam više mogao ostati ravnateljem njegovog poduzeća. Osim toga bilo je i drugih razloga, o kojima za sada neću govoriti, osim, ako će me g. Pesek na to terati.

Iz biroa g. Peska se sada šire po Ljubljani glasi, da sam ja »proneverio novac g. Peska, i da sam zato bio »bačen iz poduzeća«. Meni to javljaju ovamo u Zagreb stari moji poznanici.

Kako ja na ovakove sramote ne mogu šutiti, osobito, kad je to i g. Pesek sam kazao jednom mojem prijatelju, to pozivam g. Peska, da mi javno u svojoj »Jugoslaviji« kaže, da jesam, ili da nisam njemu proneverio novaca, ili da me unutar 8 dana preda sudu. Ako to g. Pesek neće učiniti, to mu već sada kažem javno, da je pokvaren čovek i da je podli lažac, a onda ću izneti u javnost još i razna druga fakta, koja g. Peska baš neće osobito radovati.

Gospodine Pesku! Eto vam! Vi se niste udostojili, da mi na moja pisma odgovarate, a sad ste me pristigli na ovo. Nemojte me siliti, da javnosti još više rekнем!

Miroslav M. Feller.

bivši ravnatelj oglasnog zavoda »Ara« i osnivač »Jugoslovanskog Informatora«.

U Zagrebu, 23. maja 1922.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Vajenec

Kdo bi vzel 16 letnega zdravega krepkega dečka s primerno šolsko izobrazbo izučene mizarje ali kake druge obrtni stroke, najraje v bližini Ljubljane v ali kakem drugem mestu. Ponudbe na upravnisho pod „Vajenec-3922“ 3922

Prva špecialna trgovina z rokavicami in parfumi

nudi:
za birmo
bele rokavice
ter svilene
flor nogavice.
Pristni
EAU de COLOGNE „4711“
in Marija Farina štev. „4“
ustno vodo O D O L.
O. Bračko, Ljubljana.
Dunajska cesta štev. 12.

Dr. Ing. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženir in mestni stavbenik
Ljubljana, Gradšče št. 13.
Stavbno podjetje in tehniška pisarna za beton-ske, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo in vsakovrstne visoke stavbe.
Projektiranje

Inserirajte v Slov. Narod

Vizitke in kuverte priporoča

Narodna tiskarna v Ljubljani.

Psi volčje pasme!

Prodaja 5 psov in pasca. So čisto-krvni, stari 6 tednov. Pasca je stara 1 in pol leta. Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 3878

Brhka sobarica

se sprejme takoj. Trajno mesto Dobro ravnanje. Plača po dogovoru. Ponudbe s prepisi spričeval na g. Vaša Muševič Osiljek III. 3909

Proda se.

model za krojačico. (Punje). Cena 400 D. Naslov pri upr. Slov. Nar. Na ogled od 10 do 12, in 2 do 3. 3899

Kdo odda?

eden ali dva večja prostora, event. z lokalom proti dobri naemni. Ponudbe pod Novo podjetje/3892 na upr. Slov. Naroda. 3892

Slonovina

starinska in stari um. zaboji se kupijo. Ponudbe na F. Vorsič, nared. djak. mtr. odel., 40. p. p. v Ljubljani. 3861

Kdo bi posodil

zanesljivi osebi 10 000 K proti dobri obrestim za dobo šest mesecev. Ponudbe pod „10.000 — 3880“ na upravo Slov. Naroda. 3880

Narodna knjigarna v Ljubljani

Prešernova ulica štev. 7.
priporoča
kancelijski, konceptni, pisemski, ovitni inbarvani papir,
Kasete s pisemskim papirjem.
Zrgovske knjige
v vseh velikostih, črtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.
Odjemalne knjižice po različnih cenah.
Zaloga šolskih zvezkov.
Zavitke za urade v vseh velikostih.

Sobo

s prednoba, ki bi se vporabila lahko za čakalnico, išče zozbozdravnik za takoj proti dobremu plačilu. Prednoba se vporablja le 4 do 5 ur na dan. Ponudbe pod „Zozbozdravnik“ na anončno in reklamno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 3888

Sobo

iščeta dva solidna bančna uradnika za 15. junij, skupno ali vsak svojo. — Ponudbe pod „Cimprej 3883“ na upravo Slov. Nar. 3883

Poštena sobarica

srednjih let, z veletno otelsko prakso, z najboljšimi izprijicvali, želi sebi primerne službe. Gre tudi na deželo. Ponudbe pod „Poštena sobarica 3882“ na upravo Slov. Naroda. 3882

Pozor, intereseenti!

Raznovrstni starinski predmeti in človeške ribice, ki žive že 3 leta v vodi brez hrane, se dobo pri Albinu Hraši, Vir-Stična. 3868

Motorno kolo

2 HP, dobro ohranjeno, se po ugodni ceni prodaja. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3893

2 mizararska pomočnika

dobro izurjena za delo pohištva, sprejme takoj v trajno delo. F. Fajdiga sin, Ljubljana, zaloga pohištva, Sv. Petra cesta 17. Plača dobra. 3889

Konceptno moč išče

notar dr. Barle v Mariboru in prosi re-flektatne za ponudbo. 3908

Več pomožnih uradnikov

in uradno čekovnega zavoda išče primerne zasebne službe, ki naj bi jim nudila eksistentno možnost. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3887

Trgovskega pomočnika

(ali pomočnice)
sprejme takoj Ivan Globovnik, trgovina z mešanim blagom v Skočjanu. 3853

Strojepiska

in stenografija se sprejme v odvetniško pisarno, ev. hrana in stanovanje. Pismene ponudbe pod „Stajersko 3886“ na upravo Slov. Nar. 3876

Prostovoljna

javna dražba

posestva na Velikih Poljanah pri Orteneku se vrši 28. maja ob 1 uri pop. na licu mesta, in sicer: hiše z gospodarskim poslopjem, njive, travniki in gozd, meri 54.172 m², kupci v celoti. 3919

Pozor!

Prodaja 2 mahagonijevi in 2 hrastovi spalni opravi po nizki ceni, vse fino izdelano ter politrano. Ivan Andlovic, mizar, Gosposvet-ska c. št. 13, prtiličje, vrata 38. 3911
Ogleda se lahko tudi v nedeljo.

Modni salon

K. STADLER

Sv. Petra cesta 23 L. priporoča svojo veliko zalogo damskih in slavnikov kakor športnih čepic od najcenejših do naj-finejših kvalitete. (Originalno dunajskih). — Istotam se sprejemajo slavniki v be-ljenje, preoblikanje, barvanje in okraše-vanje. 3730

Mizarstvo

v Krakovski ulici št. 7 prevzema vsako-vrstna dela in popravila po znižanih cenah. 3881

Oglje

primo, bukovo, suho, z vilami naloženo, prodamo več vagonov franco Postojna. Dobava 10 vagonov mesečno. — Pismena vprašanja pod „Bukovo og-lje 3902“ na upravo Slov. Nar. 3902

Tourist-Office Ljubljana, Dunajska 18 sprejema

trgovske reklamne anonce

Kažipot Bled 1922

v francoski in srbski izdaji. Intereseenti naj se ogledajo do 1. junija.

1/2 strani 50 Din., 1/4 strani 100 Din. 3916

Priden, vesten in samostojen urarski pomočnik

se takoj sprejme. Plača mesečno 5000 do 6000 kron. Janko Razbes, urar v Bakru. 3914

Stara, solidna

tvrdka-tvornica

se želi seznaniti s kakim podjetjem v svrhu sporazuma radi skupnega razpe-razpečavanja in prodaje svojih izdelkov. Ponudbe pod „Prodaja“, poštno tečebo, Ljubljana. 3918

Elektrik

išče mesta vodje elektrarne ali tovarne. Ima večletno prakso pri montaži nape-ljave visoke in nizke napetosti, elek-tričnih in parnih strojev. Ponudbe pod „Elektrikar 3889“ na upravo Slovenskega Naroda. 3869

Zenitna ponudba.

Gospod, ločenec, brez otrok in brez obveznosti, bivši tovarnar, zastopen in agilen, govori več jezikov, se želi se-znaniti s srčno in nadarjeno gospo radi ženitve. Ponudbe na upravo Slo-venskega Naroda pod „Slučajno 40/3886“ 3886

Zenitna ponudba.

Gospod na samostojnem mestu, s po-kojninsko pravico, želi ženitve z gospo-dičjo ali vdovo prijetne zunanjosti, 26 do 34letno, z nekaj premoženjem. Do-pisi pod „Slaventja 3915“ na upravo Slov. Naroda. 3915

Hotelski omnibus

za osam osebi, dobro ohranjen, se ceno prodaja zaradi opustitve obrti. Več pove Anton Hauff v Kočevju. 3910

Družabnik

pivovrstna moč manufakture se sprej-me pod ugodnimi pogoji v lepo moder-no trgovino na Dolenjskem ob železni-ci. Naslov pove upravnisho Slovenske-ga Naroda. 3877

Trgovino

z mešanim blagom event. manufakture na deželi ali v mestu vzamem v na-jem event. kupim. Ponudbe pod „Trgovina“ na An. zav. Drago Beseljak & drug. Ljubljana, Sodna ul. 5. 3905

Pozor, kapitalisti!

Po nizki ceni se prodasta dve vogelni, natepši

: hiši :

monumentalni stavbi
v Mariboru ob glavni cesti, na prometenem kraju, 3nadstropni in v prav dobrem stanju, 700 m² zazidane ploskve, v prtiličju spo-sobni za trgovske lokale, 17 stan-ovanj s 4 do 5 sobami, parketna tla, električna razsvetljava, plin, vodovod itd. Najboljši objekt za špekulacijo! Resni reflektanti naj blagovolijo vprašati pod „6 mi-lionov 3906“ na upravo Sloven. Naroda. 3906

Prodaja hišo in zemljišče

v Večah št. 4. Cenj. ponudbe na m. Kneževič, Stagna 7-III, Split. 3920

Hiše in trame

vsakovrstne, bodisi v gozdu, ali postavljene na vagon, kupim proti takojšnjemu plačilu. — Ponudbe pod „Adria“ na an. zavod Drago Beseljak & drug. Ljubljana, Sodna ulica 5. 3904

Velik pes

bernhardinske pasme se prodaja. Naslov pove upravnisho Slov. Naroda. 3875

Sokolske potrebščine

za člane, članice in naraščaj, ka-kor tudi sukno za kroj pripo-roča tvrdka

A. & E. Skabernič Ljubljana Mesni trg 10.

Odda se

košnja

nemške detelje na dražbi v sredo 31. t. m. ob 1 uri popoldan Vodovodna c. 171. 3912

Naznanilo.

Podpisani naznanjam, da izvršujem mizarstvo obrt, da imam v zalogi in potom naročil in točnih načrtov izdelujem stavbeno in pohištveno mizarstvo.

Anton Kregar, St. Vid nad Ljubljano.

Zdravilno kopališče Gleichenberg, Stajersko. - Postaja FELDBACH - Sezona:

Maj — Oktober. Zdravi katere, naduho, emphysem, boleznj srca itd. Izborni zdravilni pomočki. Dobra prehrana. Slovila urečita: Konstantinov in Emin. Pojasnila in prospekte daje Kurkommission Gleichenberg. 2981

SPALNICE IN JEDILNICE

moderne kakor tudi kuhinjske opreme imam vedno v zalogi po najnižjih cenah

MATIJA ANDLOVIC ZALOGA POHIŠTVA

3884 Vidovdanska cesta 6.

Obenem pripominjam, da nisem v nikaki trg. zvezi z Andlovicem v Komenskega ulici. Pri Združenih papirnicah v Večah se zasede 15. junija t. l.

mesto pomožne uradnice

Kompetentije, večje popolnoma strojepisja, slovenske in nemške stenografije ter po možnosti knjigovodstva, naj določijo svoje 3863 ponudbe na Papirnico Večje p. D. M. v Polju.

Meblovano stanovanje

z eno, dvema ali tremi sobami išče ravnatelj s soprogo. Ponudbe pod šifro „Elegantno stanovanje 27“ na anončno družbo Aloma Company Ljubljana, Kongresni trg 3. 3771

DESTILERIJA D. D.

prva jugoslovanska tvornica esence za rum in likerje, eteričnih olj in etra

3867 Poštanski prečinac 143 ZAGREB Boškovi-čeva ulica 7

Zastopana na „ZAGREBAČKEM ZBORU“ v Industrijski palači mesto broj 79.

Vizitke, kuverte in pisemski papir s firmo kakor usako-: vrstne druge tiskovine :

izvorne točno

„Narodna tiskarna“.

Naročila sprejema tudi „Narodna knjigarna“.

Zahvala.

Za obile izraze sožalja o prebriski izgubi naše srčnojubljene, nepozabne

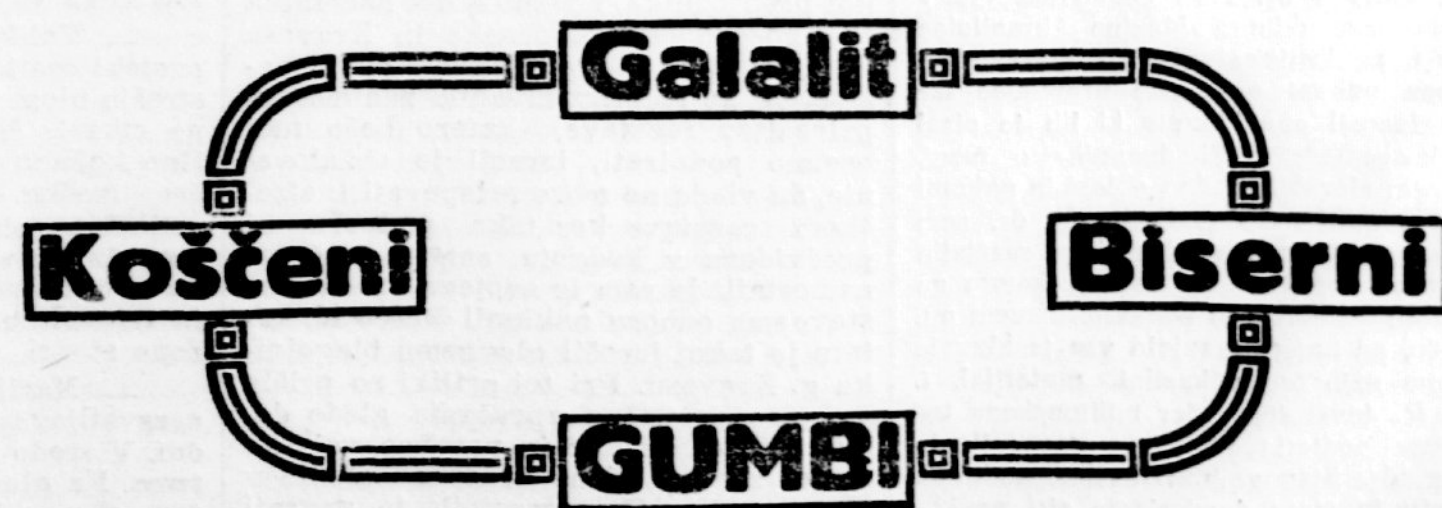
Ide Trampuž

se tem potom vsem najpriskrnejše zahvaljujemo.

Posebna hvala g. dr. Jamarju za zdravniško po-moč in onim plemenitim dušam, ki so preblago po-kojnico do zadnjega trenutka obiskovale in tolažile, darovalcem krasnega cvetja, gg. pevcem za ganljivo petje ter vsem onim našim prijateljem, ki so jo sprem-ljali na njeni zadnji poti.

V Ljubljani, dne 26. maja 1922.

Zahvala rodbina Trampuž.

Prvovrstni Brez konkurence

Tovarna za gumbes, Slov. Bistrica

Zastopniki večine delnic se zavzemajo za to, da se ta vprašanja vendar enkrat rešijo in nadejamo se, da se jim bo to posrečilo. Da ne bi naš zavod občutil v nobenem slučaju odloka težko, ki jim je izpostavljen na Jadranske banki v Trstu od italijanske strani, smo vsekakor smatrali za umestno, da popolnoma odvojimo jugoslovenske posle od tržaških, tako da med obema zavodoma obstojalo dano izključno prijateljske kontokorrentne vezi.

Kakor rečeno, znašajo naša popolnoma

vplačana glavica in rezerve skupaj Din. 45.000.000.— No smelo pa nas varati številke.

Din. 45.000.000.— ne predstavlja niti vrednosti samega rezervnega fonda male Jadranske banke pred osmimi leti, kateri rezervni fond je znašal okoli dvestotisoč napoleonov v efektivnem zlatu.

Z ozirom na naše jako obsežno poslovanje in na program našega dela je neobhodno potrebno, da znatno povečamo našo glavico in smo vsled tega stavili na dnevni

red današnjega obsega zbora predlog o povišanju glavice, o katerem se bode razpravljalo kasneje.

Iz končne, pregledane bilance je razvidno, da je naš celokupni promet v preteklem letu znašal Din. 30 milijard in 79.591.930.78, sam promet na bančnih blaginjah Din. 3 milijarde in 439.555.073.94, čisti dobiček pa Din. 4.522.966.14.—

Nato je upravni odbor predlagal razdelitev čistega dobička, ki znaša 4.522.966.14 Din. na ta-le način:

5% rednemu rez. fondu Din. 226.148.30, 5% dividende Din. 1.500.000.—, 10% tantilje upravni odboru Din. 279.683.78 in 3% tantilje nadzorstvenemu svetu Din. 83.905.14, skupaj 363.588.92, ostane torej na razpolago običnemu zboru Din. 2.433.248.92.

Iz tega zneska se določi: a) za 7%—na superdividendo Din. 2.100.000.—, b) za nadaljino dotacijo rednega rezervnega fonda Din. 273.851.70, skupaj 2.373.851.70, na poslovno leto 1922 pa se prenese Din. 59.397.22.

Predlog upravnega odbora se sprejme.

Vsled tega se od 10. junija t. l. nadalje začne izplačevati kupon št. 16 z Din. 12.— za vsako delnico.

Na predlog nadzorstvenega sveta je občni zbor podelil absolutni upravni odboru in nadzorstvenemu svetu.

Končno je občni zbor na predlog upravnega odbora sklenil povišanje delniške glavice na Din. 100.000.000.— ter pooblastil upravni odbor, da glavico stopnjema povišuje do tega iznosa.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerlev „ELSAFLUID“
kot kosmetikum za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptičnega in čistega osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujočji nego Francosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštino za vsakoga!

3 dvoj. ali 1 špec. steklenica . . . 72 K.

Za prodajalce:

12 dvoj. ali 4 špec. steklenice . . . 300 K

24 . . . 8 . . . 570 K

36 . . . 12 . . . 800 K

POŠTINNE PROSTO na Vašo pošto.

Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

Primita: Elza obliži za kurja očesa 8 K in 12 K; Elza mentolni klinčki 16 K; Elza posilni prašek 12 K; Pravo Elza ribje olje 80 K; Elza voda za usta 48 K; Elza kolonska voda 60 K; Elza šumski miris 60 K; Glycerin 16 in 60 K; Lysol Mysoform 48 K; Kineški čaj 4 K; Elza, lysoform prašek 16 K; Strup za podgane in miši po 16 in 20 K.

EUGEN V. FELLER, Iekarnar, Stubička donja, Elza trg 238, Brovaško.

Skladišče

primerno za delavnico, veliko vsaj 70 m², svetlo, suho, v bližini glavnega kolodvora, se išče za takoj ali kasneje. Plača se dobra najemina. Ponudbe pod „Delavnica/3642“ na uprav. Slovenskega Naroda. 3842

Pletenine! Pletenine!

Volnene ženske jopice različnega kroja, moške telovnike z rokavi ali brez njih, svire, dokolenice, ovojke, šale, kape, kakor tudi letne pletenine različnih vrst za ženske in otroke, vse blago lastnega izdelka, priporočila **Legat in drug**, strojno pletilstvo, Begunje, p. Lesce, Gorenjsko. 3584

Knjigovodkinja

Izurnjena, večja samostojne slovenske in nemške korespondence, se sprejme. Ponudbe pod „štev 17—3507“ na uprav. Slov. Naroda. 3507

Klavirje

ugledje in popravila solidno in točno ter gre ljudi na delo.

Feliks Povše, Ljubljana, Tržaška c. 45

Prava turška električno pražena in mleča

kava

zajamčeno popolnoma čista in odlikovana z zlato kolajno, se dobi vsak dan sveža najceneje samo pri trdki **Jovo R. Jovanović**, Tuzla (Bosna). Razpošiljamo v poštini zavrtkih od 5 kg naprej po povzetju. 3043

Koruzni zdrob

(Šrol) za koje ima v zalogi po 12 K trdka **I. & J. Rojo**, Moste-Ljubljana, telefon 250. 3822

Za birmance!

Čevlji, gamaše, sandale, solidno blago, v veliki izbiri in po najnižji ceni se dobi pri **Ani Srajer**, Gradišče 10. 3811

Pozor, industrijalci!

Proda se kemično podjetje, popolnoma izurnjeno in že vpeljano, na zelo prometnem kraju. Proda se z recepti in materijalom za izdelovanje čistila za čevlje in za mast za usnje, za kolomaz in tri vrste črnila ter drugih izdelkov. Proda se radi selitve v drugo državo. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 3846

Deklica

15 letna, inteligentna, koroška Slovenka, želi vstopiti kot učenka v trgovino ali k modistki ali v slaščičarno. — Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3770

Spremljevalec

vagonov, zanesljiv, trezen, po možnosti zmožen lažne, se takoj sprejme. — Prednost imajo vnokiencl. Ponudbe pod „Spremljevalec 3781“ na upravo Slov. Naroda. 3781

Trgovski potnik

se išče za takojšnji nastop. Ponudbe na poštini prodal 102, Ljubljana. 3767

Stanovanje v Zagrebu

obstoječe iz 3 sob, kuhinje, kopalnice, sobe za služkinjo, z elektriko in plinom zamenja se s sličnim stanovanjem v Celju. Stanovanja z vrto in majno prednost. Ponudbe na **Ivan Sinkovec**, Zagreb, Kraljeva ul. 16. 3735

Tovarna furnirja Podreče-Domžale

kupi vsako množino prvovrstnega trdega lesa, suhe plohe od 50 mm do 100 mm, dolžine od 2 m naprej. Priporočata se **Nabergoj & Hojak**.

Samostojna kontoristinja

zmožna slovensčine in hrvaščine, strojepliska, se sprejme. Predstavi naj se s pričevali v Ljubljani, Slomškova hlica št. 7, spodaj desno, od pol 6. do 7. zvečer. 3740

Istotam se sprejme tekač.

Bencinov motor

za žaganje drv, 3 HP, v dobrem stanju, se kupi. Naslov pove uprava Sloven. Naroda. 3821

Učenko

sprejme Narodna knjigarna v Ljubljani, Prešernova ulica št. 7.

Lesni strokovnjak

Izurnjen v nakupu in prevzemanju, na žagi in pri ekspediciji, se sprejme v dobro stalno službo v večjem mestu na Gorenjskem. Ponudbe pod „Les/3858 na uprav. Slov. Naroda. 3858

Tovorni avto

Gräf & Stift, tritonski, 35 HP, v dobrem stanju, se takoj prodaja. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3871

Kupim tehcnico

stara, natančno, do 100 ali 200 kg z utežmi ali brez njih. Ponudbe pod „Tehcnica/3841“ na uprav. Sl. Naroda.

Blagajna št. 3

stara, še dobro ohranjena, se kupi. Ponudbe pod „Blagajna/3/40“ na uprav. Slov. Naroda. 3840

Več dobro izurjenih čevlj. pomočnikov

sprejme takoj **Anton Lesjak**, čevlj. mojster Kandija pri Novem mestu. Za hiano in stanovanje preseljeno. Plača po dogovoru. Istotam se sprejmeta tudi dva vajenca. 3855

Učenec

zdrav, priden poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, 15—16 let star, se sprejme takoj. Predstavi se je osebo v trgovini **Ignac Andrašić**, Kranj. 3813

Vsakovrstno obleke kemično čistiti in barva v vseh niansah tovarna

Jos. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče: Solenburska ulica št. 4.

Podružnice:

Maribor, Zagreb, Kečevje, Novo mesto.

Ustanovljeno leta 1896.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp.

Postojna

Centrala: Ponteba. Podružnice: Postojna (Poštni predal 17), Villach (Poštni predal 51)

Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

— Odprema vsake vrste blaga. —

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v katerikoli kraj.

la Portland cement

dalmatinski proizved na vagone pri tt. R. Forempoheri drug, Bakar.

Telefon 14

Brzojavlj: Forempoher.

20 klavirjev pianinov in Förster, Bösendorfer, Heitzman itd.

na izbero pri trdki

ALFONZ BREZNIK

bivši učitelj Glasbene Matice, Ljubljana, Kongresni trg 15.

Prodaja tudi na obroke. — Največja trdnica in izposojalnica v Jugoslaviji. — Velikanska zaloga violon, vsega glasb. orodja, strun [engros detail] in muzikali

Stanovanje

v novi zgradbi išče mirna stranka. Ponudbe pod „Nova zgradba 3187“ na uprav. Slov. Naroda. 3817

Usnje ševró,

brno, okoli 15.000 štirjaških čevljev, najboljšo nemško kromovo strojenje, površina 8-12 štirjaških čevljev se odda izredno ceno. Cenj. vprašanja na Beogradska Trgovacka Štedionica, Beograd, Knez Mihajlova ul. 54. 3560

Lokal za pisarno

v središču mesta išče velepodjetje. Ponudbe pod šifro „Velepodjetje 3/3“ na anonočno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 3772

Zajamčeno popravljene lokomobile

vročeparne, nasičenoparne, prvovrstni izdelki ob takojšnji dobavi za vsakršno silo, vsakršno kurivo.

BRÜDER FISCHER

MASCHINENFABRIK

Wien III., Fasang. 38. Brzojavlj: Lokomobilfischer

Zastopnik: Stabi in Tulec, Ljubljana, Resljeva c. 4.

CEMENTNE

STREŠNA OPEKA ZIDNO KAMENJE

se izdelujejo najbolje z

„AMBI“ „PAX“

strojem za strešno opeko strojem za zidno kamenje.

Ti stroji delajo v vseh državah celega sveta a prednačijo vsem sličnim strojem radi njihove osobite konstrukcije.

Opeka je po dobroti enaka vsakemu novnatem blagu je ceno in se more proizvajati na vsakem stavbišču, prihranitev dovoznih stroškov.

— Oferti in poseti inženjerja brezplačno. —

FERRUM d. d. ZAGREB, Masariničev trg 3.

Ustanovljeno leta 1896.

Stanovanje

obstoječe iz 1—2 sobe, kuhinje in priključni meblirano brez prilga, se išče brez poljeje junij avgust v Ljubljani ali bližnji za mlad zakonski par brez otrok. Plača se vsako najemno event. v naprej. Ponudbe pod „Zelo mirna stranka/3850“ na uprav. Slov. Naroda. 3850

Gospodična

28 let stara, poštena in pridna, išče mesta kot pomoč gospodinjici ali k otrokom. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 3814

Vzgojiteljica

se išče k šolskoobveznim otrokom. Porebeno znanje francosčine, klavirja in nekoliko nemščine. Ponudbe z zahtevno plačo in s sliko na gospo **Elzo Werner**, Sisak na Hrvaškem. 3859

Sobo

meblirano ali nemeblirano išče uradnik s 1. junijem t. l. — Ponudbe pod „Banični uradnik 3849“ na upravo Slov. Naroda. 3849

Nov frak

za visoko vitko postavbo se prodaja. Cena 80 din. Isto tako se prodaja ameriški gramofon s ploščami. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3845

Otroški vozički, dvokolesa, šivalni stroji, pneumatika za dvokolesa, motorje in otroške vozičke ter vsakovrstni deli, najceneje v veliki izbiri. Cene na zahtevo. 7692

Tovarna „TRIBUNA“ Ljubljana

Karlovška cesta 4. Zvonarska ulica 1

Prva jugoslov. barvarija, krmarstvo in strojarstva P. Semko, Ljubljana, Glince 230.

Sprejema lišaje kože v barvo kakor vsa v to stroko spadajoča dela. Delo prevzamam v trgovini čevljev

Gradišče št. 10. Kupujem kože divjačine.

Proda se

moška obleka in čevlji, železničarska bluza in kapa ter klobuki. — Vpraša se: Breg 14, III. nadst. 3776

Došla

večja množina plaščev in zračno-voja za dvokolesa, guma za otroške vozičke in nova dvokolesa. Velika zaloga otroških vozičkov raznih modelov in šivalnih strojev. Cene na zahtevo. Pri **Batjela, Ljubljana, Karlovska cesta 4, Stari trg 28.** 3261

Trgovina z železnino

„pri Zlati lopati“

Eriavec & Turk (proji Hammerschmidt)

Ljubljana, Valvazorjev trg 7 nasproti križovniške cerkve.

Zaloga cementa in karbida.

Za daljino prodajo.

„Diana“, francosko žganje. Velika in stalna zaloga po originalnih tovarniških cenah pri trdki **Frano Guida** v Mariboru. 3215

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

IVAN BRICELJ, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvršitev točna, cene zmerne. 1001

Ludwig Hinterschweiger & Co. Maschinenfabrik u. Eisengiesserei G. m. b. H. Lichtenegg bei Wels. O. Oestr.

Specialitate:

stroji za opekarnice

ter kompletne opreme za opekarnice in tvornice za glinasto blago,

karolomno

in kompletne naprave za napravljane gramozu in peska,

transportne naprave:

prenosne naprave na vrvi in verige, riže na vrvi, različne naprave, krožni transporterji, visoke železnice, naprave za polnjenje kotlov s premogom, elevatorji itd.

Stroji za dviganje bremen:

škripci, navoji, graniki, dvigala, naprave za prekladanje za kosovno in množinsko blago, vrtili in stroji za izpravljanje blaga, različni navoji itd.

Opombe za steklarstvo:

oblike za prešno, pihano in strojno blago stroji za kompletne brusilne naprave, armature za peč in orodje za vse steklarsko industrijo.

Zaboji

večje množine na prodaj. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3833

Iščem prostor

priljubljen za čevljarsko delavnico in lokal za trgovino. Eventualno stoplji tudi v kompanijo z dotičnim, kateri bi imel pripravljen prostor ali vsaj prostor, na katerega bi se postavila baraka ali zidava. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 3809

Mesta hišnice

išče vdova srednjih let brez otrok. — Ponudbe pod „Hišnica 3829“ na upravo Slov. Naroda. 3829

Službo gospodinjje

k samu tojnemu gospodu ali kaj primernega, tudi za hišnico, išče vdova srednje starosti, z 2 otrokoma. Kazuje vsa hišna dela in tudi na polju. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3775

Gospodična

s trgovsko šolsko nacbrabzo želi vstopiti v kakašno velepodjetje v Ljubljani kot praktikantinja za književodstvo in korespondenco. — Cenlene ponudbe pod „Resna moč“ na upravništvu „Slov. Naroda“. 3793

Hiša z vrtom

ali majhno posestvo v bližini Kranja ali Kamnika se išče v najem za nekaj let. — Ponudbe pod „Kranj ali Kamnik 3750“ na upravo Slov. Naroda. 3750

Med. univ.

dr. Viktor Gregorič

naznani, da se je nastanil v državnem zdravilišču **Rogaška Slatina** kot praktični zdravnik in bode od danes naprej ordiniral tam v vili dr. Holzel.

Prodajalka

za takojšen nastop se išče. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3833

Gozdarski adjunkt

ali gozdar, samski ali vdovec brez otrok, z nekaj prakse in nižjim državnim izpitom, se sprejme. Prošnje s prepiši spričeval, navedbo referenc in zahtevo plače ob prostem stanovanju, obstoječem iz meblirane sobe brez vsakega perila, prosto kurjavo in razsvetljavo, je nasloviti na oskrbništvu graščine **Jurklošter** pri Laškem.

Dvozedežni

osebni avto

znamke „Wanderer“, v prav dobrem stanju, se prodaja. Pojasnila daje graščina **Jurklošter** pri Laškem, želez. postaja in medmestni telefon Rimske toplice. 3857

Razprodam

nekaj damskih in otroških slamičkov po zelo nizki ceni. — **Iva Babšek-Stoper**, Slom

Gospodarstvo.

Občni zbor Jadranske banke.

Danes, dne 27. maja 1922 se je vršil občni zbor Jadranske banke a. d. v Beogradu in sicer v poslovnih prostorih banke v Ljubljani, kjer se začasno nahaja centrala, dokler se ne dograji bančna palača v Beogradu.

Kot delegirani član upravnega odbora je podal ravnatelj Jadranske banke g. Čiro Kamenarovič sledeče poročilo o poslovanju in razmerah banke v letu 1921:

Slavni občni zbor!

Na seji od 14. maja 1922. mi je upravni odbor kot svojnemu delegiranemu članu poveril nalogo, da izdelam in občnemu zboru predložim poročilo o razmerah in poslovanju »Jadranske banke« a. d. v Beogradu za poslovno leto 1921.

Predno preidem na poslovno poročilo, nalaga mi tužna dolžnost, da opomnim občni zbor na težko izgubo, ki je zadela »Jadransko banko« s smrtjo zaslužnega člana njenega upravnega odbora, pokojnega g. A. Bonetića.

V g. A. Bonetiću obijoku rodbina ljubljenske sorodnika, rodni kraj zaslužnega in rodilubnega sina, Jadranska banka in njen upravni odbor pa vrliga sodelavca in čestitega prijatelja. Večni mu spomin!

Na ustavnem običnem zboru delničarjev dne 29. junija 1921. smo naglasili razloge, ki so nas napotili, da vam predložimo ustanovitveni Jadranske banke a. d. v Beogradu, katere je prevzela jugoslovenske podružnice Jadranske banke v Trstu in njihove posle.

Ene naših prvih brig je bila, da stopnema dovedemo lastna sredstva zavoda, t. j. glavnico in rezerve, v razmerje z vložitvijo in obsegom prevzetih poslov. V to svrhu smo v preteklem letu provedli dve emisiji, ki sta popolnoma uspešni, tako da znaša danes naša glavnica Din. 30.000.000.— in rezerva Din. 15.000.000.—, t. j. skupaj Din 45.000.000.—.

Obe emisiji s konsolidacijo lastnih sredstev smo podvzeli potrebne korake, da iz zavoda zopet vzpostavimo disciplinarno reda in dela, ki je vsled volne bila zrahljana.

Naš zavod se je za časa volne kakor tudi za časa premirja nahajal v jako težkem položaju. Upravni odbor, odkrjen vsled političnih preglasanj bivših avstrijskih oblasti, ni mogel redno funkcionirati, kasneje pa so krajinke, kler poslušale naše podružnice, pripadle pod upravo raznih volnih in političnih oblasti, tako da je bila onemogočena vsaka stvarna kontrola.

Popuščanju v disciplini in krnjenju načela zdravega poslovanja — to zlo, ki se skriva pod nedolžnim izrazom »volna psihoza« — se je bilo vgnezditi tudi pri nas, toda potrebno je bilo, da se je odstrani za vsako ceno, ker bi moglo sicer imeti za zavod najhujše posledice.

Radi tega smo se morali odrediti gotovim našim sodelavcem iz prejšnje dobe, primorani pa smo bili tudi, da nekatere odstranimo. Med poslednjimi sta bila g. A. Praprotnik in dr. J. Kavčnik, ki sta nam na našo zahtevo dala obvezno pismo izjavo, da se brez našega predhodnega dovoljenja ne bodeja bavila z bančnimi posli. Edina svrha te naši zahtevi je bila, da preprečijo, da se z javnim kreditom in z javnimi prihranki bavijo osebe, ki jih v to ne moremo smatrati kot poklicane. V zemlji stro-mašni na kapitalu, kakor je naša, tvorijo kredit in štedenje temeljni kamen narodnega blagostanja, vsled česar ni vseeno, kdo upravlja to javno premoženje in na kakšen način, izkoriščujoč pri tem okolnost, da je bil upravitelj zavoda, ki cenil svoj dober glas in svoje pošteno ime.

In vse bi ostalo pri tem, ako bi gotovi nepoznani elementi ne bili intervenirali v nameri, da se na vsak način odbrži odstranjenosti osebe in obnovi stara praksa izrabljanja zavoda v strankarske in osebne — mnogokrat umazane — svrhe. Ker je uprava zavoda enostavno odbila vsako neumestno intervencijo, so nam omenjeni elementi, da rešijo njihov lastni izraz, napovedali »boje« — identifikirali sebe z neko politično stranko in predstavili neinformiranemu občinstvu naše pravilno postopanje kot sovražni nastop zavoda napram omenjeni politični stranki.

Tudi preko tega bi bili enostavno prešli, ako bi dotični elementi, ki zavzemajo in ki so zavzemali v javnem življenju vplivne položaje, ne zlorabljali svojega položaja in svojih zvez, da s tem delajo zavodu nepravilne in ogrožnosti.

Med omenjene elemente uvrščujemo v prvi vrsti g. dr. Žerjavo, a. Kristana, bivšega ministra ter njihove korifeje. Pripominjam, da se naša kritika nanaša na delovanje g. dr. Žerjave kot politika in narodnega poslanca.

Kakor rečeno, gospoda vodi »boje« in izvaja represalije s strani gotovih državnih uradov, v katerih ima omenjena gospoda močan vpliv vsled svojega položaja in svojih političnih zvez.

Kot zastopniki neke inozemske paroplovne družbe smo zaprosili pri Ministrstvu za socialno politiko kot pristojni oblasti, koncesijo za prevoz potnikov. Inspektor dr. Drušković, ki vodi dotični oddelek, pa se drzne izjaviti konzularnemu uradniku neke tuje države, da Jadranska banka ne uživa naklonjenosti Ministrstva za socialno politiko in da bi se koncesija lahko dobila, ako bi se zaprosila potem kakega drugega zavoda, n. pr. potom Jugoslovenske Unije banke v Ljubljani.

Gospod inspektor dr. Drušković — in to kot predstavnik državne oblasti — pa gre še dalje, mnogo dalje: gre celo v Gornjo glavno ravnateljstvo paroplovne družbe Navigazione Generale Italiana.

Splošno je znano, da je Jadranska banka čisto nacionalna institucija in morda edini denarni zavod v tuji, ki ni nikdar klonil glavi pod vplivom tuje kapitala ali kredita. Pred osemnajstimi leti so jo osnovali v bratski slogi Srbi — primorci, Hrvati — primorci in Slovenci — primorci, ki so v zavodu še vedno zastopani z enakimi deli.

Ko je usoda odločila, da stara Jadranska banka ostane izven meje naše domovine, so isti ustanovitelji podprli pred vsem od Slovencev — neprimorci in Srbov iz Kraljevine, osnovali Jadransko banko v Beogradu, kateri so kot svetiljo predali čisto tradicijo stare Jadranske banke v Trstu.

Gospod dr. Drušković, v službenem svojstvu inspektora Ministrstva za socialno politiko, izjavlja zastopniku tuje države in inozemski družbi, da namerava Jadranska banka, preje slovenski, toda sedaj pohrva-ten zavod, prenesti svoj sedež v Zagreb; da on, inspektor dr. Drušković kot zastopnik državne oblasti in kot intimni prijatelj g. ministra dr. Žerjave, z obzirom na naše notranje politične razmere in na obstoječi antagonizem med Beogradom in Zagrebom, ne more dovoliti, da se zastopništvo poveri hrvatskemu, zagrebškemu (sic!) zavodu, ki ne uživa naklonjenosti vlade, in da bi bilo tudi v interesu samega inozemskega društva, ako bi ono poverilo zastopništvo in se naslonilo (sic!) na politično banko, ki ima v vladnih krogih velik vpliv, povdarjajoč pri tem čisto nacionalno, pristno beograjsko Žerjavo — Praprotnikovo, včeraj Marburger-Eskompte, danes Jugoslovensko Unijo, jutri mogoče Agro-Merkur banko.

In na ta način diskreditirala klika iz dr. Žerjavovega tabora za one bore novce, ki bi jih ni neslo zastopništvo ene paroplovne družbe, celo iz službenega mesta pred tulim svetom naše narodno jedinstvo in službeno sramoto našo zemljo s tem, da pretvarja državne urade v nedostojne ekspoziture osebnih in strankarskih interesov.

V svrhu nacionalizacije smo kupili za težke novce skoro polovico delnic »Zenice«. Ker je avstrijska vlada zabranila izvoz teh delnic kot jugoslovenske lastnine, zaprosili smo pri pristojni oblasti dovoljenje, da položimo delnice pri našem konzulatu na Dunaju v svrhu sklicanja in vršitve običnega zbora v Sarajevu. Pozivljale se na društvene pravila, je odredila pristojna oblast dovoljenje in zahtevala, da se delnice položijo v Sarajevu, v čem, da ji je bil dobro znan vzrok, radi katerega se delnice niso mogle prenesti v Sarajevu. S prodajo drugemu zavodu in kasnejšim zopetnjim nakupom so bile delnice legalnim putem izvožene iz Avstrije, donečene v Sarajevu in položene v svrhu sklicanja in vršitve običnega zbora. 2600 komadov delnic iste družbe se nahaja pri avstrijski vladi na Dunaju, toda naša država ne priznava avstrijske lastnine teh delnic.

Ista oblast, ki je nam odredila dovoljenje za polog delnic na našem konzulatu na Dunaju, dovoli tujim državljanom, ki očividno streme za onemogočenjem nacionalizacije, da položijo delnice na Dunaju v svrhu udeležbe in glasovanja na običnem zboru in, culmen, pooblaščenec Jugoslovenske banke v Zagrebu, katere generalni ravnatelj je nedavni pomočnik ministra financ g. dr. Kostrenčič, zastopa na običnem zboru 2600 omenjenih spornih delnic, ter kot zastopnik avstrijske vlade glasuje sredi Sarajeva proti nacionalizaciji, torej proti Jadranski banki.

Gospod nedavni pomočnik ministra financ se je zastopal in naivno blamiral, ker smo imeli mi dvakrat toliko delnic, kot udružena dunajska-Kostrenčičeva skupina. Z zadovoljstvom pa lahko konstatiramo, da je pristojno ministrstvo vendar imelo toliko uvidenosti, da je razveljavilo sramotni glas.

Gospod A. Kristan, upravitelj državne posesti v Belju, nam je predlagal ustanovitev trgovske družbe iz trois, potom katere naj se z ene strani izkorišča državno posvetstvo Belje s ceninam nakupom proizvodov, z druge strani pa socialistične organizacije v Sloveniji s kupovanjem teh istih proizvodov od omenjene družbe.

Med omenjene elemente uvrščujemo v prvi vrsti g. dr. Žerjavo, a. Kristana, bivšega ministra ter njihove korifeje. Pripominjam, da se naša kritika nanaša na delovanje g. dr. Žerjave kot politika in narodnega poslanca.

Kot zastopniki neke inozemske paroplovne družbe smo zaprosili pri Ministrstvu za socialno politiko kot pristojni oblasti, koncesijo za prevoz potnikov. Inspektor dr. Drušković, ki vodi dotični oddelek, pa se drzne izjaviti konzularnemu uradniku neke tuje države, da Jadranska banka ne uživa naklonjenosti Ministrstva za socialno politiko in da bi se koncesija lahko dobila, ako bi se zaprosila potem kakega drugega zavoda, n. pr. potom Jugoslovenske Unije banke v Ljubljani.

Gospod inspektor dr. Drušković — in to kot predstavnik državne oblasti — pa gre še dalje, mnogo dalje: gre celo v Gornjo glavno ravnateljstvo paroplovne družbe Navigazione Generale Italiana.

Splošno je znano, da je Jadranska banka čisto nacionalna institucija in morda edini denarni zavod v tuji, ki ni nikdar klonil glavi pod vplivom tuje kapitala ali kredita. Pred osemnajstimi leti so jo osnovali v bratski slogi Srbi — primorci, Hrvati — primorci in Slovenci — primorci, ki so v zavodu še vedno zastopani z enakimi deli.

Ko je usoda odločila, da stara Jadranska banka ostane izven meje naše domovine, so isti ustanovitelji podprli pred vsem od Slovencev — neprimorci in Srbov iz Kraljevine, osnovali Jadransko banko v Beogradu, kateri so kot svetiljo predali čisto tradicijo stare Jadranske banke v Trstu.

Gospod dr. Drušković, v službenem svojstvu inspektora Ministrstva za socialno politiko, izjavlja zastopniku tuje države in inozemski družbi, da namerava Jadranska banka, preje slovenski, toda sedaj pohrva-ten zavod, prenesti svoj sedež v Zagreb; da on, inspektor dr. Drušković kot zastopnik državne oblasti in kot intimni prijatelj g. ministra dr. Žerjave, z obzirom na naše notranje politične razmere in na obstoječi antagonizem med Beogradom in Zagrebom, ne more dovoliti, da se zastopništvo poveri hrvatskemu, zagrebškemu (sic!) zavodu, ki ne uživa naklonjenosti vlade, in da bi bilo tudi v interesu samega inozemskega društva, ako bi ono poverilo zastopništvo in se naslonilo (sic!) na politično banko, ki ima v vladnih krogih velik vpliv, povdarjajoč pri tem čisto nacionalno, pristno beograjsko Žerjavo — Praprotnikovo, včeraj Marburger-Eskompte, danes Jugoslovensko Unijo, jutri mogoče Agro-Merkur banko.

In na ta način diskreditirala klika iz dr. Žerjavovega tabora za one bore novce, ki bi jih ni neslo zastopništvo ene paroplovne družbe, celo iz službenega mesta pred tulim svetom naše narodno jedinstvo in službeno sramoto našo zemljo s tem, da pretvarja državne urade v nedostojne ekspoziture osebnih in strankarskih interesov.

V svrhu nacionalizacije smo kupili za težke novce skoro polovico delnic »Zenice«. Ker je avstrijska vlada zabranila izvoz teh delnic kot jugoslovenske lastnine, zaprosili smo pri pristojni oblasti dovoljenje, da položimo delnice pri našem konzulatu na Dunaju v svrhu sklicanja in vršitve običnega zbora v Sarajevu. Pozivljale se na društvene pravila, je odredila pristojna oblast dovoljenje in zahtevala, da se delnice položijo v Sarajevu, v čem, da ji je bil dobro znan vzrok, radi katerega se delnice niso mogle prenesti v Sarajevu. S prodajo drugemu zavodu in kasnejšim zopetnjim nakupom so bile delnice legalnim putem izvožene iz Avstrije, donečene v Sarajevu in položene v svrhu sklicanja in vršitve običnega zbora. 2600 komadov delnic iste družbe se nahaja pri avstrijski vladi na Dunaju, toda naša država ne priznava avstrijske lastnine teh delnic.

Ista oblast, ki je nam odredila dovoljenje za polog delnic na našem konzulatu na Dunaju, dovoli tujim državljanom, ki očividno streme za onemogočenjem nacionalizacije, da položijo delnice na Dunaju v svrhu udeležbe in glasovanja na običnem zboru in, culmen, pooblaščenec Jugoslovenske banke v Zagrebu, katere generalni ravnatelj je nedavni pomočnik ministra financ g. dr. Kostrenčič, zastopa na običnem zboru 2600 omenjenih spornih delnic, ter kot zastopnik avstrijske vlade glasuje sredi Sarajeva proti nacionalizaciji, torej proti Jadranski banki.

Gospod nedavni pomočnik ministra financ se je zastopal in naivno blamiral, ker smo imeli mi dvakrat toliko delnic, kot udružena dunajska-Kostrenčičeva skupina. Z zadovoljstvom pa lahko konstatiramo, da je pristojno ministrstvo vendar imelo toliko uvidenosti, da je razveljavilo sramotni glas.

Gospod A. Kristan, upravitelj državne posesti v Belju, nam je predlagal ustanovitev trgovske družbe iz trois, potom katere naj se z ene strani izkorišča državno posvetstvo Belje s ceninam nakupom proizvodov, z druge strani pa socialistične organizacije v Sloveniji s kupovanjem teh istih proizvodov od omenjene družbe.

S svojimi nadaljnjimi manipulacijami s svincom je g. A. Praprotnik prevrnil tudi Upravno komisijo tehniško-visokodolžnega fonda v Ljubljani za milijonske iznose.

Na posebno drzen način sta se pa g. A. Praprotnik in dr. Kavčnik okoristila z manipulacijami pri svinču s tem, da sta fignirala kupčijo z imaginarno tvrdjo, v to svrhu fignirala korespondenco z isto in s krivini podpis prevrnila lasten zavod za več milijonov.

V korist obeh je interveniral g. dr. Žerjav, intumni prijatelj g. A. Praprotnika, kakor ga karakterizira sam inspektor Drušković. Ker pa se na intervencijo dr. Žerjave nismo ozirali, je on tudi to označil kot sovražno postopanje Jadranske banke proti demokratski stranki in Slovincem.

Upravi našega zavoda je bilo priobčeno, da je bil del dobrih izkupicel s svincom namenjen demokratski stranki iz knjig zavoda ni razvidno, da bi se bila demokratska stranka kot taka okoristila s tem denarjem, kar v ostalem potrjuje tudi izrečna izjava blaginjske pokrajinske organizacije demokratske stranke. Dognano pa je, da so ta denar dvignili ozi prišli politike dr. Žerjave, k čemur sta jim pripomogla g. A. Praprotnik in dr. J. Kavčnik.

Jadranska banka je dovolj močna, da mirno preide preko teh in enakih težkoč, smatrali pa smo za umestno, da obvestimo delničarje, poslovne prijatelje in tudi javnost, s kolikimi težkočami se mora v današnjih razmerah boriti denarna institucija samo zato, ker hoče biti in ostati v poslovanju korektna in v delu neodvisna.

Denarni zavodi so pridobivene institucije, ki so tudi pozvane, da igrajo vplivno ulogo v domačem gospodarstvenem življenju. V kolikor streme zavodi samo za čim večjim dobičkom, vodijo k temu cilju razne poti, pa tudi razne stranpoti. V kolikor se zavodi istodobno zavedajo svoje uloge v domačem gospodarstvenem življenju, morajo koordinirati lastne interese z javnimi, ne pa služiti kot slepo orodje posamnim skupinam na škodo drugih.

Ako občni zbor želi, da zavod išče samo čim večji dobiček brez obzira na sredstva, naj poveri upravo elastičnejšim upraviteljem, ako pa občni zbor odobrava naše sedanje delo in program, prosimo naše delničarje, naj nas podpro ne samo s svojim zaupanjem, ampak tudi s svojim delom.

Vsak narod ima tako upravo, kakor jo zasluži, oziroma kakršno si izbere. Stolež izven političnih strank, ne apeliramo na svoje delničarje, da dajo svoje zaupanje pripadnikom ene ali druge stranke, opozarjamo jih pa, da bodo najboljši služili občin interesom domače zemlje, in torej tudi interesom svojega naroda, ako kot volilci naklonijo svoje zaupanje ljudem, katerim je zakon več kot sila, ne pa sila več kot zakon.

Preteklo leto, kakor tudi predpretekla, nosijo obeležje naših še neurejenih gospodarskih razmer: ravnotežje v državnem budgetu ni doseženo, finančni in davčni zakoni so še v kaotičnem stanju in naša valuta stalno pada.

Razne spremenljive uredbe in naredbе o izvozu in uvozu ter o kupovanju sredstev za izplačila v inozemstvo bolj favorizirajo korupcijo, kakor pa poboljšajo špekulacijo.

Neobveščena publika v tu- in inozemstvu, že zato ker se s takim uradovanjem samim dale možnost korupciji, stoji pod vplivom, da korupcija vlada pri nas na čili liniji.

Skraini čas je, da se v interesu javne morale napravi konec temu diletantizmu v naši finančni politiki.

Upravičanje valute in fiskalizam, kakor se izjavljajo pri nas, niso ničesar drugega, kakor konfiskacija kapitala in privatne imovine, ki jo vrše državne oblasti nameno-ma ali nehotne. To je komunizem od zgoraj v pravi smislu besede, toda komunizem, ki nima dovolj odvažnosti, da se na sunaj pokaže kot tak, ampak se skriva pod kopreno demokratizma.

Stalno padanje valute, t. j. konfiskacija kapitala, je skoraj ubilo smisel za štedenje.

Kdor ima denar, ga z lahko izdaja v katerikoli namen, ker zaupa bolj v vrednost kateregakoli kupljenega predmeta, kakor pa v vrednost novca. Kdor nima denarja, pa z lahko vestjo dela dolgove, ker računa z daljnim uprospečenjem valute in se nadeja, da bo delo lahko in ceno plačal dolg.

Ubljanje smisla za štedenje v državi, ki je siromašna na kapitalu in v kateri se bale stremi za tem, da se gospodarski red temelji na delu in na kapitalu, je naravnost finančni zločin.

V kolikor se resno za to hoče dobiti leka, je treba lek uporabiti pri koreninil sila, ne sme se pa nepoučene javnosti zapeljavati s smešnimi trditvami, da valuta pada zato, ker je kaka nečrna dama kupila v inozemstvu par svinčnih nogavic ali kako bale banke uprospeščalo valuto s spekulacijami.

Banke morajo arbitražirati in spekulirati. Z arbitražo banke pomagajo valuti, da se popravi, ker kupujejo sredstva za izplačila v inozemstvo tam, kjer so cenejša. S spekulacijo morejo banke le malo škoditi ali koristiti valuti, ker so sredstva naših bank, s katerimi spekulirajo, t. j. kredit in razpoložljiva gotovina, jako omejena.

Res je, da banke morejo uprospeščati valuto, toda ne z obično spekulacijo, ampak z gotovimi operacijami na sigurno. Na sigurno pa se more operirati samo tedaj in samo oni, ki je pravočasno obveščen o transakcijah na račun države, zornih z nakupom ali s prodajo močnejših partij deviz.

Če računati, da se bo naša valuta trajno popravila s kakim morebitnim posojilom v inozemstvu, se pravi varati druge in samega sebe. Toliko časa dokler naš državni sistem ne bo pametno urejen in dokler ne bo državi budget doveden v ravnotežje tako, da bodo s normalnimi dohodki osigurana sredstva za plačanje obresti in amortizacija eventualnega posojila v inozemstvu, nam to

posojilo ne samo ne bo koristilo, ampak nas bo le izpostavilo nevarnosti, da bo v do-gledni bodočnosti del naših državnih dohodkov zapleten za povrnitev teh v naglici sklenjenih in potrošenih posojil.

Edina možnost, da se valuta stabilizira in eventualno tudi popravi, obstoji po našem mišljenju v tem, da se poleg ureditve davčnega sistema in poleg doseženja ravnotežja v budgetu da narodu možnost, da bere zdrav plod za svoje zdravo delo in da stedi. V današnjih razmerah se mu bo ta možnost najenostavnije podala, ako se v našem denarnem sistemu poleg papirnatega denarja uvede tudi zlata valuta in ako se z zakonom osigura zlato za daljše stevalo let prost tečaj in prost promet, tako da denarni sistem ne bo izpostavljen spremenljivim nazorom raznih finančnih kompetenc.

Kadar bodo delavni ljudje in vlagatelji sigurni da bodo za zdravo delo in za zdravo štedenje dobili zdrav denar in zdrave obresti, se bodo zopet povrnili k intenzivnemu delu in štedenju, in šele tedaj bomo mogli z zaupanjem pričakovati izboljšavanja naših gospodarskih razmer.

Delujoč v tako zapletenih razmerah, morali smo naravno omejiti posle brez obzira na normalno povišanje hranilnih vlog in smo pred vsem morali skrbeti za čim večjo likvidnost zavoda.

Kakor je razvidno iz bilance za preteklo leto, so znašala naša likvidna sredstva z dne 31. decembra 1921.:

Din. 22.792.073.62 gotovina v blagajni.
80.404.851.61 terjatve pri Narodni banki in denarnih zavodih,
85.401.267.02 menični portfelji,
61.243.790.86 lastni vrednostni papirji,
3.040.390.33 devize in valute.

Din. 252.882.373.44,
22.500.000.— razpoložljivi reeskomptni kredit pri Narodni banki, t. j. skupaj

Din. 275.382.373.44.

Naša likvidna sredstva so torej proti vložkom in terjatvam do nas na tekočih računih stala v razmerju 60 : 100, naš reeskomptni kredit pri Narodni banki pa je ostal skoro nedotaknjen.

Iz bilance je dalje razvidno, da smo v lastnih vrednostnih papirjih investirali velik kapital. Ta investicija se je izvršila v dvojni nameri: da ohranimo deloma notranjo vrednost našemu kapitalu in da obdržimo stvarno kontrolo nad glavnimi podjetji, katere finansiramo.

Večje kupčije, sklenjene v preteklem letu, se omejujejo v glavnem na nakup nadaljnih 4000 delnic Narodne banke, katere smo polno vplačili, in na nakup večine delnic Udeoničarske zadruge v Beogradu.

Delnice Narodne banke smo kupili in popolnoma odplačali v gotovini, ker smo menili, da bo naš denar toliko boljše fundiran, kolikor močnejši na kapitalu bo naš emisijski zavod. Kupili smo večino delnic Udeoničarske zadruge, ker smo na ta način došli indirektno v posest ogromnega gradbenega kompleksa v Beogradu, kjer bo do volj prostora za zgradbo stanovanj našemu uradništvu in uradništvu afilijiranih podjetij, ako bo naš zavod napredoval v svojem razvitku, kakor se nadejamo.

Pri industrijskih in trgovskih podjetjih, pri katerih je udeležena Jadranska banka, je posebno zastopana železna, strojna, stavbna in kemična industrija. Vsa ta podjetja zaznamujejo jako dober razvoj in v svojem dosedanjem poslovanju zelo lepe uspehe.

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana: so prav lepo delovale tudi v preteklem letu prav lepo vsem tekočim, ki jih ima železna industrija. Izplačalo 8% dividendo.

Ferrum: železna industrija d. d. v Sarajevu izdeluje v svoji moderni tovarni železno žico in železje in ima razširjeno trgovino z železno robo. Za l. 1921. je izplačala, enako kakor za prejšnje leto, 10% dividendo.

Greinitz: d. d. v Sarajevu organizira svojo veletrgovino z železno robo v večjih trgovskih centrih Kraljevine in zaključuje svoje prvo poslovno leto z lepim uspehom.

V zadnjem času smo pridobili tudi veliko »Industrijo železa v Zenici«, s čemur smo zavzeli posebno važno mesto v tej industrijski panogi.

Stavbena d. d. v Ljubljani: je tudi v preteklem letu uspešno delovala in izplačala 12%-no dividendo.

Kamenit: tovarna umetnega škrlila in elektrarna, družba z o. z. v Laškem, izdeluje umetni škrlil iz azbesta in cementa in oddaja električni tok v Laškem in okolici. Podjetje uspeva prav dobro.

Zdržene oparke d. d. v Ljubljani: Njihovi izdelki so široko znani. Dividende je izplačala družba za leta 1920 in 1921 po 10%.

Stokola: — stolarska in kolarska industrija d. d. v Zagrebu, se bavi posebno s tovarniškim umetnim in stavbenim mizarstvom.

Tovarna za špirt in drože d. d. v Raču: je popolnoma modernizirana in opremljena z novimi stroji tako, da se je njena kapaciteta izdatno zvišala. Za prvo poslovno leto po prevzetju od prejšnjih lastnikov se je razdelila 7%-na dividenda.

Tovarna za dušik d. d. v Rušah: Tvornica je moderno urejena in proizlaja dušik, karbid in sorodne izdelke. Za leto 1920 je izplačala 15%-no dividendo ter je za leto 1921 pričakovati enakih, če ne še boljših rezultatov.

Sub: — Jugoslovenska industrija oila in barv d. d. v Zagrebu, izplača 5%-no dividendo. To podjetje ima v zakupu »Cementarno Dovic« v Sloveniji, za koje proizvode vlada na trgu veliko zanimanje.

Pivovarna »Union« d. d. v Ljubljani: je izplačala za poslovno leto 1920/1921 20%-no dividendo. Razven tega je razširila svoj obrat in postavila moderno sladarno in tovarno za izdelovanje drož, špirta in likerjev.

Z nakupom znatnega števila delnic »Delniške pivovarne Sarajev« smo si zagotovili tudi v tem podjetju primerni vpliv. »Julio Meindl« d. d. Ljubljana, veletrgovina s kolonijalnimi blagom, uspeva dobro in ima že več podružnic, ki uživajo dober sloves.

»Balkan« d. d. za mednarodne transporte v Ljubljani je prevzela v naši Kraljevini podružnice »Trgovske, spedijske in komisijske delniške družbe Balkan« v Trstu ter je po reorganizaciji razvila uspešno delovanje.

Pri gori omenjenih podjetjih in družbah imamo odločujoč vpliv, pri doli navedenih pa smo udeleženi z znatnim deležem: »Avtomobilna prometna« d. d. v Ljubljani.

»Bitumen« d. d. v Zagrebu za izkoriščenje zemeljskega plina in oila.

»Danica« v Koprivnici - Zagrebu d. d. za kemične proizvode.

»Eksportno in importno« d. d. v Zagrebu.

»Hrvatski Stamparski zavod« d. d. v Zagrebu.

»Jadransko hotelsko in kopališčno« d. d. na Sušaku.

»Kovina« d. d., prva jugoslovenska metalurški industrija v Mariboru.

»Salus« d. d. v Ljubljani, veletrgovina s farmacevtskim materialom.

»Sladkor«, družba z o. z. v Ljubljani, veletrgovina s sladkorjem in drugim kolonijalnimi blagom.

»Vuna«, d. d. v Zagrebu.

V našo interesno sfero smo pritegnili tudi več domačih denarnih zavodov.

Med temi naj navedemo pred vsem »Kreditni zavod za trgovino in industrijo« v Ljubljani z delniško glavnico od kron 20.000.000.— in rezervami od K 3.000.000.—, Zavod pokazuje tudi v drugem poslovnem letu ne prevedeni nacionalizaciji nallne uspehe: za leto 1920 je izplačal 8%-no dividendo.

Nadalje naj omenimo »Slavonsko agrarno štedionico« d. d. v Osijeku z delniško glavnico od K 20.000.000.— in rezervami od K 14.000.000.—, kakor tudi »Banko Voivodino« d. d. v Novem Sadu z delniško

Izvrševanje ksilolitnih tal in asfaltovanja

prevzema in ima vedno v zalogi: karbolinoj, katran, lesni cement, strošno lepenko, ruberoid (anduro), strošni lak, asfalt, watproof, cersit i. t. d.

Ljubljanska komercialna družba,
Ljubljana, Bleiweisova cesta štev. 18.

Prostovoljna javna dražba

se bode vršila v soboto, dne 3. junija 1922 točno ob 9. dopoldne na dvorišču št. 2 in 10 Igriške ulice, kjer se nahaja gostilna pri „Rusu“.

Prodalo se bode:

10 lepih težkih konj za vsako uporabo, starost od 5 do 10 let; 6 lepih lahkih konj za vsako uporabo, starost od 6 do 12 let; žrebe, staro 7 mesecev; 3 močni vozovi s kasonom in z lestvami; lahka dir; sani; metrska truga; brek skoraj nov, za 6 ali več oseb, enovprežen in dvovprežen; brek za 10 ali več oseb, močan, dvovprežen, pripraven za ognjegase; 25 komatov z vso opremo in več druge konjske opreme, več konjskih plaht i. t. d.; stroj za drobljenje koruze; stroj za rezanje slame; več postelj, obleke itd. ter različne druge gospodarske potrebščine.

Dražba se bode vršila ves dan.

3758

V trgovini O. Bernatović Mestni trg 5

se dobe še po jako nizki ceni!

moške obleke	od 160 Din naprej
raglani	od 250 Din naprej
moške hlače	od 80 Din naprej
damski plašči	od 150 Din naprej
damski kostumi	od 180 Din naprej
damske modne obleke	od 200 Din naprej
damska krila	od 60 Din naprej
in bluze	od 30 Din naprej

Spomladne novosti vedno v zalogi.

R. WOLF

Deln. družba. Magdeburg - Buckau

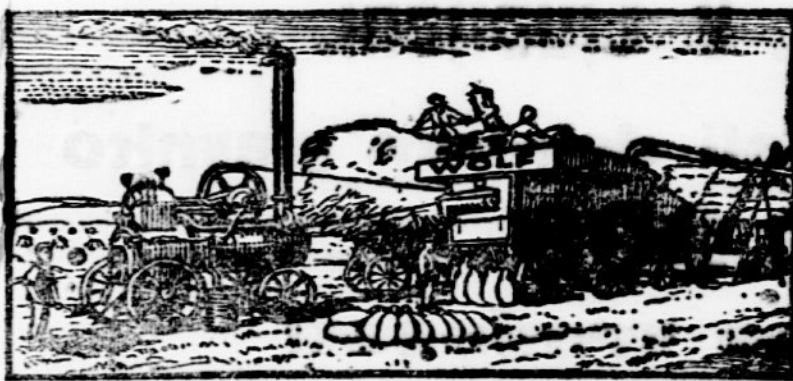
Glavni zastopnik za Nemško Avstrijo in Jugoslavijo:

Inž. A. Zorn, Wien III/3, Am Neumarkt 21

Stabilne in prevozne

lokomobile

za pregreto in nasično paro
od 10 do 800 k. s. moči

Mlatilne garniture za pregreto in nasično paro
Mlatilne garniture z motornim obratom
Cestne lokomotive za pregreto paro
Parni plugi za pregreto paro in
orodja za obdelovanje zemlje

Zastopnik za Slovenijo: Inž. R. Roesser,
Ljubljana, Reisljeva cesta 12.

Avto pnevmatika

v vseh velikostih nudi

Jugo-Avto, dr. z o. z.
Ljubljana, Poljanska o. 3.

Prazni zaboji

dobro ohranjeni, več vagonov, po ugodni ceni na prodaj. — Naslov: Alojz Remle, Dravograd, Slovenija. 3827

Pečatni

2580 vosek

kolonjske vode, Bay-Rum, francosko žganje „Elevator“. Glavna zaloga: F. Šibenik, Ljubljana, Gospodarska ul. 16.

Nagrada

onemu, ki preskrbi oženj. drž. uradniku brez otrok nemebljovana mesečno sobo, za takoj ali s prvim julijem. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod „Državni uradnik/3724“. 3724

Hiša

trinadstropna, v centru mesta, se prodaja. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 3737

50.000 kosov

različnih starih vreo prodam po nizki ceni. Ogledajo se lahko vsak dan. Prošern, Ciriče pri Kranju. 3714

Trstije za strope

izdeluje in prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah. Pri večjih množinah znaten popust. — Anton Steiner, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 2128

G. F. Jurček
uglaševalec glasbenih
v Ljubljani
Wellova 12.

izvršajem uglaševanja ter popravlja glasovirje in harmonije specialne strokovno, točno in ceno.

„Tribuna“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovno, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta 4. Zvonarska ulica 1. 2120

Pozor! Tapetiranje otroških vozičkov - avtomobilov

po najnižjih dnevni cenah. Izdelujem tudi vsakovrstne konjske opreme. A. VINČEK, Glinca štev. 90 pri Ljubljani. 3812

Samo dve kroni

stane kilogram sode pri večjem odjemu. Naslov pove uprava Slovenskega Naroda. 3837

„VERA“

industrija perila.

Specijalni tvorniški proizvodi

moškega perila

kakor tudi najmodernejših lastno

patentiranih

športnih srajc in ogrinjaj.

Kukovičeva 19. Tel. 1-49.

Zagreb.

Samo na debelo! Samo na debelo!

Edino zastopstvo najboljših svetovno znanih

šivalnih strojev

„Mundlos - Original Viktorina“.

Stroji šivajo naprej in nazaj. Nadalje stroji za krojače in čevljarje. Pouk v vezenju brezplačen. Trgovcem znaten popust. — Zahtevajte cenik. Cene zmerne. Predvojni material. Jamstvo več let.

Tvrška

Jos. Šelovin - Čuden,

trgovina z zlatino in srebrnino, Ljubljana, Mestni trg 13.

Velika družba v Ljubljani išče

korespondenta

popolnoma večjega hrvatskega in srbskega jezika v govoru in pisavi (v latinici in cirilici) ter nemškega in slovenskega jezika. — Reflektira se samo na samostojno moč. — Plača po dogovoru. — Nastop službe takoj ali v najkrajšem času. Ponudbe pod šifro „KORRESPONDENT“ na anončno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 3718

Kožarska tovarna

išče za takojšnji nastop prvovrstnega

delovodjo

za chromostroj ter podplatni stroj (Vaches). Samo prvovrstne moči ki so že same izdelovale prvovrstne produkte naj pošljejo ponudbe s pričevali na uprav. Slov. Naroda pod „Kožarska/3852“.

Žice in kabli za električne spoje, cevi in gumirane vrpce za izolacijo, žica za dinamo, železne žice in vrvi, najboljše gumene cevi za prenosporne brizgalke

iz svetovne tvornice

FELTEN & GUILLEAUME

WIEN - BUDAPEST - Ltd.

nudi po tvorniških cenah s svojega bogatega skladišča v Zagrebu glavno zastopstvo

ORBIS D. D.

ZAGREB, Paromlinaka cesta 1, Telefon 10 ali 12-30, Brzjavni: Orbis.

Iščejo se krajevni agenti za na deželi.

Peronosporne brizgalke

system „Vermorel“ in „Jossernigg“ (zračni kotel in pumpa izven) v veliki količini na zalogi. — Ponovno znižane cene na veliko za prodajalce.

Zugmayer i Gruber

d. d. za promet s kovinami

ZAGREB, Starčevićev trg 12.

Telefon 26 - 81.

Brzjavni naslov: Zugmayergruber Zagreb.

Največje tuzemsko skladišče bakrene pločvine, posedja, (bakrenih toril, ploč), cevi, drogovi (šipk), zakovic, napoli izdelanih šolj za žganjske kotle ter banjo za pranje, kadice. — Elektrolyt, bakrena žica. — Poznani najboljši bakreni proizvodi. — Zamena blaga za star baker. — Samoprodaja bakrenih proizvodov tvornice Georg Zugmayer i Gruber, Wien, Waldegg.

Jadranska banka

Beograd.

Delniška glavica: Din 30.000.000.-

Rezerva: Din 15.000.000.-

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Sibenik, Zagreb.

Naslov za brzjave: JADRANSKA.

Afilirani zavod:

Frank Sakser State bank

82 Cortland Street

New York City.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnice:

Split, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Ptuj, Brežice, Kranj in Novi sad.

LJUBLJANA - STRITARJEVA ULICA 2.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Prodaja srečke razredne loterije.

Telef. štev. 261 in 413.

Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavica

K 50.000.000.

Rezervni zakladi

K 45.000.000

